

V E R S L A G

**Van de besloten vergadering van de Politieke Markt van de gemeente
Hengelo (O), gehouden op dinsdag 22 maart 2016
te 19.30 uur**

V E R S L A G

Van de besloten vergadering van de raad der gemeente Hengelo (O), gehouden op dinsdag 22 maart 2016 te 19.30 uur

Voorzitter: O.J. Fiechter

Griffier: L.F. Nijland

Spreekers namens de fracties: Wiert Wiertsema/Pro Hengelo; Gezinus Knecht/ProHengelo; Roel Kok/VVD; Jan Vis/CDA; Maarten Hollander/PvdA; Marco ten Barge/D66; Jan Evers/GroenLinks; Floor van Grouw/SP; Annie Doornbos/BurgerBelangen; George ten Brummelhuis/BurgerBelangen; Egbert Alkema/ChristenUnie.

Overige sprekers: Jan Eshuis/Directeur; ambtelijke adviseurs: Rob Hofman; Gijs Tiebot en Raymond Frank.

Aanwezig zijn de wethouders: M.J.H. Elferink, mevrouw M.A. ten Heuw

De **Voorzitter** opent de vergadering, heet de aanwezigen van harte welkom en spreekt als volgt:

Voordat wij beginnen aan deze Politieke Markt over het proces van het Warmtenet, het vaststellen dat we in beslotenheid gaan vergaderen. Ik zie dat daar in elk geval bij de heer Knecht een opmerking over is.

De heer **Knecht** (Pro Hengelo): Een vraag, voorzitter. U weet dat wij als Pro Hengelo eigenlijk in principe – u weet wat in ons verkiezingsmotto staat: Eerlijk, open en anders, het woordje 'open' betekent iets - nooit in beslotenheid vergaderen. We moeten zeggen dat we deze keer de stukken hebben bestudeerd en de echte noodzaak tot een besloten vergadering niet zo goed kunnen vinden. Dus we willen beginnen met die vraag: zou uitgelegd kunnen worden waarom vanavond per se een besloten vergadering moet zijn? Wij hebben daar gewoon principiële bezwaren tegen.

De **Voorzitter**: Ik zal daarvoor de wethouder zo het woord moeten geven. Zijn er nog andere vragen op het punt van beslotenheid?

Mevrouw **Doornbos** (BurgerBelangen): Eigenlijk had ik dat stuk, in ieder geval de memo, wel graag op tafel gehad, nu. Want je leest het en dan? Dat is mijn vraag.

De heer **Kok** (VVD): Het verzoek van Pro Hengelo wil de VVD ondersteunen.

De heer **Horsthuis** (Lijst Horsthuis): Dat geldt ook voor mij.

De **Voorzitter**: Nu is de zaal echt dicht en blijft de deur ook dicht, wat mij betreft.

Wethouder **Elferink**: Beslotenheid is tweeledig. Ten eerste ten aanzien van onze eigen organisatie zitten we op dit moment in het onderhandelproces met twee private partijen om de BV op te richten. We zitten in dat proces van onderhandeling, waarbij we op dit moment van uw raad willen weten welke gevoelens uw raad heeft ten aanzien van de biedingen die er op dit moment liggen, zodat wij op basis daarvan verder kunnen spreken en onderhandelen met de private partijen. Het lijkt mij vanuit het college, vanuit het strategisch belang, en ook vanuit het algemene belang van de gemeente Hengelo niet verstandig om deze wisseling in de openbaarheid met elkaar te delen.

Het tweede punt is dat de biedingen die Alliander en Ennatuurlijk op dit project hebben gedaan, als uitgangspunt hebben dat ze vertrouwelijk zijn op dit moment. Dat moeten we uiteindelijk respecteren. Dus het komt van beide kanten. Dat zijn de redenen waarom op dit moment, net als bij de Politieke Markt in december, vertrouwelijkheid op de stukken is gelegd, en dus ook op deze vergadering is gelegd.

De **Voorzitter**: Dank u wel. Ik zie bij Pro Hengelo nog vragen. Ik wil even meedelen: er is een mail geweest dat als je met meerdere raadsleden of fractie vertegenwoordigers aanwezig bent, in het reglement staat dat er een woordvoerder per fractie is.

De heer **Knecht** (Pro Hengelo): Dat realiseren wij ons, voorzitter. Ik zeg nog tegen mijn collega 'Ik zit fout, ik ben nu stil'.

De **Voorzitter**: Dan geef ik nu het woord aan de heer Wiertsema.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Ik zou graag onderscheid willen maken tussen datgene wat de bedrijven hebben ingebracht, en die vertrouwelijkheid vragen, dan moet dat in ieder geval gehonoreerd worden. [Onverstaanbaar] opgeschreven. Dus daar heb ik niet zoveel bezwaar tegen. Het bezwaar ligt veel meer tegen het feit dat de informatie die het college verstrekt over de situatie nu, dat daar geen enkel bezwaar tegen hoeft te zijn dat openbaar te maken. Een tweede kant is, en daar ben ik het wel mee eens: je spreekt ook een handelswijze met elkaar af. Die zou ik dus niet openbaar maken. Maar het is uiteindelijk geen bezwaar om het stuk dat er ligt te knippen in een gedeelte van [onverstaanbaar] informatie die er op dit moment zijn, dat zijn de scenario's, en dan vervolgens dat stukje dat gaat over het onderhandelen eruit te halen, zwart te maken. Dat lijkt me geen probleem.

De **Voorzitter**: Zijn er nog meer vervolgvragen voor de wethouder? Neen. Kan de wethouder dan hierop reageren?

Wethouder **Elferink**: Ik blijf namens het college bij het standpunt dat de informatie en ook het in gesprek dat we daarover graag met elkaar voeren, ingaan op de onderhandelingen, en ook over wat vinden wij als college en raad acceptabel in dat proces van behandeling en wat niet. Een hoe zitten wij daarin. Dat soort informatie kun je in het algemeen belang dat de gemeente heeft op dit moment beter niet naar buiten brengen, omdat dat van invloed is mede op de gesprekken die we de komende tijd gaan voeren, alsmede op de uitkomst.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Voorzitter! Mogen wij even een moment van overleg?

De **Voorzitter**: Is dat in een halve minuut te doen?

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Dat weet ik niet. Ik kijk even naar de VVD, misschien willen die ook een momentje. Misschien moeten we met elkaar...

De **Voorzitter**: Die heeft daar geen behoefte aan.

De vergadering wordt geschorst van 19.35 tot 19.36 uur.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Voorzitter! De fractie van Pro Hengelo is van

mening dat in de stukken [??] een aantal zaken staan die het beleid van het college betreffen en dat er geen enkele reden is om die stukken het stempel 'geheim' te geven. We zeggen tegelijkertijd dat [onverstaanbaar] beslist wordt of [onverstaanbaar] onder geheimhouding moet vallen en dat we morgen in de gemeenteraad ons punt daarover zullen maken.

De **Voorzitter**: Dat is correct. Op dit moment beslissen wij niet over de geheimhouding van de stukken, maar wel over de beslotenheid van deze vergadering. Die wil ik nu in stemming brengen. We hebben daarvoor maar liefst een vijfde van de sessieleden nodig die daar voor zijn, dus als ik daarover de vingers mag zien? Het is dus voor de beslotenheid van deze vergadering. Dat zijn er meer dan genoeg.

Dan zetten we bij dezen deze vergadering in beslotenheid voort.

Het gaat om drie dingen vanavond. Er komt een presentatie, dan doen we een korte schorsing voor overleg met de fractie, en daarna kunnen de fracties hun standpunten inbrengen. Maar ik geloof dat de wethouder daar straks ook nog even op in wil gaan. Dus daar gaan we nu mee beginnen.

Wethouder **Elferink**: Voorzitter! Van harte welkom, allemaal, tijdens deze bijzondere Politieke Markt over het Warmtenet Hengelo. De Politieke Markt heeft als doelstelling vanavond om te informeren en op te halen, uit te wisselen. Informeren enerzijds van de kant van het college, bijpraten van de gemeenteraad naar aanleiding van het raadsbesluit dat in juni 2015 is genomen. Wat is er sindsdien allemaal gepasseerd en hoe ver zijn wij met de uitvoering van het raadsbesluit, en in het bijzonder natuurlijk ten aanzien van de BV in oprichting. We hebben die afspraken in juni 2015 gemaakt, we hebben dat tussentijds op 1 december 2015 ook met elkaar gewisseld in de Politieke Markt, en op dit moment doen we dat weer, juist op het moment dat we in onderhandeling zijn met de twee gegadigde partijen en we binnen afzienbare tijd tot een eindresultaat komen.

Het tweede is het ophalen van uw gevoelens ten aanzien van de toekomst van het Warmtenet, op basis van de informatie die vanavond gepresenteerd wordt, en op basis van de biedingen die wij hebben ontvangen op 3 maart van Alliander en Ennatuurlijk. Die informatie heeft de afgelopen dagen ter inzage gelegen bij de griffie. De biedingen en ook een oplegnotitie van de zijde van het college. Vervolgens praten wij u ook bij over het vervolgproces na vanavond.

De opzet is net nog door de voorzitter geduid. Het is de bedoeling dat wij al met al een uur gebruiken voor de presentatie van de zijde van het college, en er is uiteraard ook gelegenheid tot het stellen van verduidelijkende vragen van uw zijde. Vervolgens schorsen we een halfuur, met gelegenheid tot intern fractieoverleg. Ambtelijke bijstand is aanwezig. Als u nog prangende vragen hebt tijdens dat halfuur, dan kunt u die ook aan de aanwezige ambtenaar stellen, dus daar is gelegenheid voor. En tot slot sluiten we deze avond af met een uur de gevoelens van u te vernemen, van de verschillende fracties, ten aanzien van datgene wat vanavond gepresenteerd wordt en datgene wat er ligt van de zijde van Alliander en Ennatuurlijk. Dat is met name reactie op het gelopen proces vanaf juni tot op heden, en een reactie op de biedingen van Alliander en Ennatuurlijk. Zowel inhoudelijk [onverstaanbaar 10:15] samenwerkingsconstruct er tot nu toe uit rolt en de desbetreffende aandelenverhouding. En vindt u ook acceptabel welke financiële gevolgen dit met zich meebrengt.

Ik zal beginnen met de presentatie, een terugblik tot en met heden, wat we allemaal hebben gedaan op verschillende fronten. Dus niet alleen ten aanzien van de BV-vorming of ten aanzien van subsidieverwerving en ten aanzien van de aanbesteding van de backbone, de voorbereidingen daarop. Vervolgens zal Jan Eshuis, onze gemeentesecretaris, ingaan op de biedingen van Alliander en Ennatuurlijk zelf, en welke opzet naar de alternatieven die we op dit moment daarvoor in beeld hebben. Rob Hofman van de afdeling Financiën, controller, die ook speciaal op dit project zit, hier vanavond ook aanwezig, zal met name ingaan op de financiële impact van de biedingen van Alliander en Ennatuurlijk.

Tot slot zal ik ook nog iets zeggen over het vervolg van de processen.

Als wij terugblikken, kijken wij als eerste terug naar de raadsvergadering van juni 2015, waarin de hele voorgeschiedenis met een doorloop van tien jaar en met besluiten ten aanzien van het wel of niet aanleggen van de backbone is verwerkt. Op 24 juni heeft de raad krediet beschikbaar gesteld met de bedoeling om de backbone aan te leggen, inclusief uitbreiding tot en met 2019. Tegelijkertijd heeft de raad gezegd de voorkeur te hebben voor het vormen van een BV met marktpartijen, private partijen. Tevens heeft de raad gezegd: zorg ervoor dat als er een BV gevormd wordt, dat ook sprake is van een gezond bedrijf, een gezonde start en een gezonde openingsbalans. Dat besluit

is gebaseerd op verschillende rapporten, waaronder het rapport van CE Delft. Uw raad heeft ook gevraagd om een *second opinion* van Ernst & Young (E&Y heet dat tegenwoordig). Dat ligt ook ten grondslag aan de besluitvorming. Aan de besluitvorming ligt ook ten grondslag een aantal uitgangspunten die zowel CE Delft als later ook E&Y gebruikt hebben om de hele business case en de besluitvorming ten aanzien van de backbone te adviseren.

De heer **Horsthuis** (Lijst Horsthuis): Is er gelegenheid tot vragen?

De **Voorzitter**: Wat mij betreft: vragen direct tijdens de presentatie, zodat iedereen goed op de hoogte is.

De heer **Horsthuis** (Lijst Horsthuis): Direct na de presentatie?

De **Voorzitter**: Nee, tijdens.

De heer **Horsthuis** (Lijst Horsthuis): Dan heb ik vragen ten aanzien van de uitgangspunten: het rendement van 6 procent en de gasprijs van 2,95 procent structureel. De reden dat daar onder andere de VVD, zeker ten aanzien van de gasprijs problemen mee verwacht [onverstaanbaar]. Na de beslissing van 24 juni is er nogal wat gebeurd, ook in energie-land. Is het nog steeds reëel om daarvan uit te gaan? En hebt u al nagedacht over de bijsturing ervan en welke consequenties daarvoor staan?

Wethouder **Elferink**: Ja, en ik wilde net zeggen: dat komt in de presentatie op het moment dat [onverstaanbaar] Alliander en Ennatuurlijk hanteren, dan komen wij daarop terug, op de uitgangspunten en hoe de markt dat waardeert op dit moment. Dus de uitgangspunten die toen ten grondslag lagen aan de besluitvorming waren onder andere het rendement, gebaseerd op 6,6 procent, de gasprijsontwikkeling (2,95 procent), backbone operationeel medio 2016. De groei ten aanzien van nieuwe klanten en nieuwe aansluitingen is meegenomen over een langere periode, waarbij sprake is van een (hier staat gemiddeld risico) realistische risico inschatting, of dat gaat lukken of niet. Vervolgens is in de onderbouwing van het raadsbesluit ook bekeken, los van het doorgaan met het aanleggen van de backbone en het vormen van een BV, zijn er ook een aantal varianten in beeld gebracht en nader geduid, zoals de variant 'niets doen', staat hier. Dat is doorgaan op de huidige voet, met het forse negatieve [onverstaanbaar] over een periode van [onverstaanbaar] jaar. Er is ook een variant in beeld gebracht 'stoppen met alles', en er is

ook een variant in beeld gebracht die we noemen 'de duurzame tussenvariant': voor een periode van 15 jaar hout gestookte kachels realiseren in Hengelo Zuid, met de bedoeling na 15 jaar alsnog de backbone aan te leggen. Dus die vier varianten zijn geschetst. Alles afwegende heeft de raad besloten om de backbone aan te leggen met de opdracht ook een BV te vormen et cetera. In de stukken van het is ook aangegeven dat een mogelijk afboeking – daar hebben we het in december in de Politieke Markt ok over gehad – niet valt uit te sluiten. Ik refereer ook aan het rapport van E&Y, de *second opinion*, waarin staat dat de bedrijfseconomische analyse ten aanzien van een hogere openingsbalans van de te vormen BV, ook Ernst & Young aangeeft dat raadsadvies een imminent (dreigend) risico op [onverstaanbaar]. Dat ten aanzien van de terugblik en de kaderstelling.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): [15.33][onverstaanbaar] van december. Ik kan niet in mijn herinnering oproepen dat daar toen akkoord is gegaan met een afboeking. Het is een vorm van mededeling geweest, dat dat het verlangen was van de partners. Dat is toch akkoord?

Wethouder **Elferink**: In december in de Politieke Markt is de raad niet akkoord gegaan met een afboeking. We hebben in de Politieke Markt [15.57] [onverstaanbaar] gevoelens opgehaald van uw raad. Ik kom er straks op terug welke dat zijn.

De **Voorzitter**: Gaat u verder.

Wethouder **Elferink**: Dan ten aanzien van de terugblik.

De **Voorzitter**: Ik zie hierover ook nog een vraag van mevrouw Doornbos.

Mevrouw **Doornbos** (BurgerBelangen): Er staat met name: medio 2016 operationeel, de backbone. We zitten nu in overleg, drie maand voor medio 2016. Wat betekent dat?

Wethouder **Elferink**: Dat betekent dat medio 2016 niet gaat lukken. Bij de presentatie geef ik de actualiteit ten aanzien van voorbereiding aanbesteding en realisatie backbone aan. We richten ons er nu op dat het operationeel moet zijn in het eerste kwartaal 2017.

Terugblik 2, als het gaat om gevoelens, kaders, richting die uw raad heeft meegegeven gaande het proces. Dat was ten tijde van de Politieke Markt van 1 december, zojuist ook naar gevraagd. Dan ging het met name om input ten behoeve van de

gesprekken die wij gaan voeren en waar we nu dus mee bezig zijn, met Alliander en Ennatuurlijk. Wij willen ook van uw raad enige richting hebben, zaken meekrijgen die u van belang vindt in dat proces. Zo hebben wij opgehaald bij uw raad, dat het merendeel van de fracties belang hechtte aan zo weinig mogelijk risico bij de op termijn op te richten BV. Dus als je moet kiezen tussen heel veel aandelen of weinig aandelen, dan koos de raad voor een beperkt aandelenbezit, om zo weinig mogelijk risico's op middellange en langere termijn te lopen.

De tweede hoofdlijn, die terugkwam van het merendeel van de fracties: probeer in de loop van het proces - dat spreekt ook voor zich – om het financiële gevolg zo beperkt mogelijk te houden. Dat was een duidelijke richting die we meekregen.

In de afweging – punt 1 en punt 2 – zit altijd een afweging tussen risico's die we mogen lopen en de financiële consequenties die het een en ander heeft. Op het moment dat je heel weinig risico wilt lopen, zullen misschien op dit moment de financiële consequenties groter zijn. Op het moment dat je zegt 'we schuiven het nog even door, die risico's', dan zijn de financiële consequenties op dit moment misschien minder groot. Dus dat zijn soms ook communicerende vaten. Er werden door enkele fracties ook uitspraken gedaan, als ik me goed herinner: we willen eigenlijk liever als het moet nu maar door de zure appel bijten, dan dat we de risico's nog verder vooruitschuiven en dat we te zijner tijd een verrotte appel voor ons hebben. Ik zie daar enkelen knikken. Dat was een tweede richting die we hebben opgehaald. De derde richting was een inhoudelijk richting, dat eigenlijk alle fracties aangaven dat het bereiken van de duurzaamheidsdoelstellingen, dus duurzaamheid, dat we dat wel moesten gaan bereiken, ook met dit project. Dus daar heeft het college meegekregen: probeer ook die duurzaamheidsdoelstelling, dus dat wat we beoogd hebben, probeer dat ook te realiseren.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Mijn fractie is ontzettend voor duurzaamheid, maar onze fractie kijkt ook naar de centjes. Dat is dus niet onbeperkt. Gelet op wat u naar voren hebt gereden hier in de raad, hebben wij inmiddels daarover onze conclusie getrokken.

Wethouder **Elferink**: Het college is het met u eens dat een afweging is: duurzaamheid en financiën en dat is inderdaad een lastige afweging.

Dan de terugblik naar wat we hebben gedaan vanaf juni. Dat is dit verhaal. De

aanleg van de backbone, het voorbereiden en het aanbesteden, hernieuwde aanbesteding. Wat is de stand van zaken op dit moment. De verwerving van aanvullende subsidies, dat was ook een opdracht van de raad: probeer ook extra nieuwe subsidies te verwerven. En het proces tot vorming van de BV.

Om dit nader toe te lichten op hoofdlijnen is het volgens mij goed om nog even te snappen waarom we het allemaal doen, dus wat we willen gaan doen. Dat is uiteindelijk: dit realiseren wat hier op het plaatje staat. Dit is de backbone, en in dit plaatje ziet u dat hier alles begint: bij AkzoNobel, de uitkoppeling. In het productieproces van AkzoNobel ontstaat verwarmd koelwater. Dat water wordt via de warmtewisselaar in de backbone, die in dit leidingennetwerk loopt vanaf dit punt, verwarmd. Dus het verwarmde koelwater verwarmt het water dat in de backbone zit op tot 40 graden. Dus hier ontstaat het 40-graden water. Hier komt het pompgebouw gerealiseerd waarin het water, dat tot 40 graden is opgewaardeerd, terecht. Tegelijkertijd zorgt het pompgebouw ervoor dat richting het noorden, Hengelo Hart van Zuid, het water met een temperatuur van 40 graden getransporteerd wordt, en dat vervolgens ook water met een temperatuur van 40 graden getransporteerd wordt richting HTSP Thales, dit terrein. Hier zie je alleen maar een blauwe lijn, dus Thales HTSP is de bedoeling dat ze ook op 40 graden warm water afnemen; het hoeft niet opgewaardeerd te worden. Hier zie je twee keer over een DEC (decentrale energie centrale) staan. Dat is ervoor bedoeld dat wij de eindgebruikers, dat zijn inwoners van de Berflo Es, Veldwijk Noord en Veldwijk Zuid, en ook het ROC en andere utiliteiten in het gebied van Hart van Zuid, uiteindelijk moeten bedienen met 70 graden warmte. Via een DEC, daar zit een warmtepomp in, wordt het water van 40 graden naar 70 graden opgewarmd. Vervolgens zitten in dit gebied nog verschillende warmte-opwekstations, maar dan wordt het misschien wat te ingewikkeld, die zorgen voor een verdere vertakking in het gebied zelf. Het is belangrijk dat ik dit plaatje even schets, omdat zo dadelijk in de presentatie en ook in de biedingen van Alliander en Ennatuurlijk af en toe die begrippen terugkomen van niet alleen de backbone, maar ook de DEC en water er gebeurt vóór de DEC en wat er gebeurt ná de DEC. Dan hebt u dat even goed op het netvlies.

Mevrouw **Doornbos** (BurgerBelangen): Is 70 graden een max? Waarom wordt gekozen voor 70 graden als je het hebt over verhitten van water?

Wethouder **Elferink**: 70 graden is nodig voor een goede verwarming van de woning. Bij Thales HTSP hebben ze 40 graden warmte nodig, en daar hoeft je dus niet op te waarden. Maar dat is ten gevolge van de behoefte van de gebruiker.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Voorzitter! Model C gaat van iets anders uit. Kan de wethouder dat ook schetsen? Scenario C gaat van iets anders uit, namelijk de decentrale opwekking, veel dichterbij de woningen en bedrijven. Kunt u ook schetsen hoe dat in elkaar zit?

Wethouder **Elferink**: Ja, dat komt zo meteen, dan komen we ook weer bij de alternatieven, net zoals wij in juni hebben gedaan: wat zijn eventuele alternatieven, hebben we dat nu ook weer in beeld gebracht.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): **[onverstaanbaar]** (spreekt zonder microfoon).

Wethouder **Elferink**: Ik heb nu geen plaatje van variant 3, maar zo meteen komt dat aan de orde, in het vervolg van de presentatie. Misschien is het goed om dan nog even de vraag te stellen, om helder te hebben wat u bedoelt.

Wat hebben we gedaan sinds juni 2015? Drie dingen. Een is de backbone. We hebben gedeeld met elkaar, en uw raad is erover geïnformeerd, dat de eerste aanbesteding niet heeft geleid tot een gunning. We hebben daarover ook nog met elkaar gesproken in een Politieke Markt. Vervolgens hebben wij vanuit de intentieverklaring ook een procesovereenkomst getekend met Alliander en Ennatuurlijk. Alliander is de netwerkpartij. Met Alliander zijn we in gesprek gegaan over het verder uit ontwikkelen van het technische concept met de bedoeling om zelf, in samenwerking met Alliander meer te doen in het kader van engineering en het hele ontwerp van de backbone, zodat bij de volgende aanbesteding die we nu voorbereiden, meer in hapklare brokken aannemers en marktpartijen gevraagd kan worden om dat werk uit te voeren. Dat is met Alliander gedaan. Vervolgens heeft Alliander op basis van gegevens die wij hebben aangereikt, een directieraming opgesteld voor het hele werk, en die sluit op 15 miljoen euro. Dat is in plaats van de 14 miljoen die wij in juni 2015 in beeld hadden. Dat verschil wordt onder andere veroorzaakt door de inschatting kosten/bodemsaneringen door Alliander en Ennatuurlijk, door duurdere warmtepompen, en een hogere post Onvoorzien.

De heer **Horsthuis** (Lijst Horsthuis): Het is misschien een snelle conclusie, maar is ze terecht dat we nu al 8 procent c.q. 1 miljoen over de goedgekeurde 14 miljoen gaan?

Wethouder **Elferink**: Dat is het niet. Die 15 miljoen is een bedrag dat Alliander nu heeft benoemd als zijnde 'dat is onze directieraming'. De 15 miljoen maakt nu nog onderdeel uit van de gesprekken en onderhandelingen, die wij voeren met Alliander en Ennatuurlijk. Omdat die 15 miljoen op dit moment nog onderhandelbaar is, net zoals allerlei andere variabelen en kosten die in de business case zitten die Alliander en Ennatuurlijk hebben opgesteld, dus daar zitten kosten in ten aanzien van de directieraming van de backbone. Maar er zitten ook allerlei andere aannames in van nog te verwerven subsidies in die business case waarover wij nog met Alliander tot een eindconclusie moeten komen.

De heer **Horsthuis** (Lijst Horsthuis): Mag ik de vraag dan anders formuleren? Welk risico en hoeveel risico lopen we dat die 14 miljoen overschreden gaat worden?

Wethouder **Elferink**: Dat kan ik nu nog niet duiden. Ik denk dat het zo meteen handiger is, als wij de hele business case ... Alliander en Ennatuurlijk hebben een bieding gedaan. Die bieding is gebaseerd op een business case. In die business case zitten ook de aannames van de directieraming aanleg backbone. Op het moment dat we dat zo meteen toelichten, is ook helder of je die conclusie al kunt trekken of niet. Die kun je op dit moment nog niet trekken, omdat het eindplaatje nog afhankelijk is van de gesprekken die nog gevoerd gaan worden met Alliander en Ennatuurlijk. Dus dat kunnen we zo dadelijk waarschijnlijk wat beter duiden.

De heer **Hollander** (PvdA): Ik ben het in die zin even kwijt. Alliander raamt de kosten backbone op dit moment op 15 miljoen. U zegt dat dat onderdeel is van de onderhandeling die wij op dit moment voeren met Alliander. Maar wat de daadwerkelijke kosten van de backbone gaan zijn, dat volgt toch pas uit de aanbesteding? Daar kunt u dan toch wel met Alliander een ei over leggen, maar uiteindelijk gaat het er toch om wat er straks aanbesteed wordt?

Wethouder **Elferink**: Dat klopt, dus dat rolt uit de aanbesteding Definitieve kosten. Daar kun je per definitie nu nog niets over zeggen, alleen, voordat je aanbesteedt stel je ook een raming en een begroting op. De raming/begroting die Alliander nu heeft

gemaakt, is hoger dan de raming/begroting die wij eerder hadden. Dat komt bijvoorbeeld door het meenemen van posten Bodemsaneringen, en dat is weer een risico-inschatting wat Alliander doet, versus de risico-inschatting die wij doen. Dat is op dit moment nog onderwerp van gesprek. Dus welke kostenposten bereken je allemaal door, welke risico's neem je mee, welke risico's kun je uitsluiten. Dat is op dit moment nog onderwerp van gesprek. Maar het klopt inderdaad dat je de totale kosten pas weet nadat de aanbesteding is verricht. Waar het nu om gaat, is dat voordat je aanbesteedt, je dezelfde mening hebt over de begroting, zoals je het op dit moment inschat.

De heer **Horsthuis** (Lijst Horsthuis): Ik zou het toch op prijs stellen als u als voorschot op wat u wellicht straks gaat presenteren, in ieder geval indicatief aangeeft hoeveel risico we lopen. Er komt een moment dat wij dit voor onze kiezen krijgen. U hebt een uitermate diplomatiek antwoord. Hartstikke goed, maar ik heb daar toch enige moeite mee.

Wethouder **Elferink**: Is het eigenlijk heel simpel. Ook met die directieraming, als die hier op 15 miljoen staat, is dat een onderdeel van het totale plaatje, de business case. Wij zijn op dit moment bijvoorbeeld ook bezig met het verwerven van subsidies. Dat licht ik zo meteen toe. Dus daar kan nog een meevaller in ontstaan, die wij ook nog niet hebben meegenomen in onze kostenopzet. Dat wisselt dan tegen elkaar uit.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Even een vraag over wat nou de sprongen zijn in de budgetten die de backbone kost. Ik kan me herinneren de december-vergadering. Toen hebt u geloof ik gezegd dat de aannemer voor 8 miljoen ging. Klopt dat? Dat vond het college toen te duur. Dus het college had toen een raming die onder die 8 zat. Dat betekent dus dat er nu 7 of 8 bij komt. Met andere woorden: onze raming van toen is wel heel onnauwkeurig gebleken. Kunt u dat bevestigen?

Wethouder **Elferink**: Ik kan me van 8 miljoen en dergelijke niets herinneren. Dat kan ik dus ook niet bevestigen. Ik kan alleen aangeven: is er op dit moment sprake van een extra risico? Op dit moment is daar dus nog geen sprake van.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Even exact: het gaat gewoon over bedragen, die weten wij, dus meld u even wat uw inschatting was ten aanzien van de kosten van de backbone voor de aanbesteding, wat levert de aanbesteding op, en nu weten we

dat het 15 miljoen gaat kosten in de ogen van Alliander.

Wethouder **Elferink**: Voorzitter! Ik stel toch voor dat zo meteen, op het moment dat wij kijken naar de hele business case, we dit onderdeel ook even wat nader duiden. Ja?

De **Voorzitter**: Ja, dat is akkoord. Had de heer Horsthuis nog een dringende vraag?

De heer **Horsthuis** (Lijst Horsthuis): Ik ben eigenlijk wel nieuwsgierig, ik zag mevrouw Ten Heuw. Die wilde ook enige input geven. Daar ben ik toch enigszins nieuwsgierig naar. Mag dat?

De **Voorzitter**: Heel kort?

Wethouder **Ten Heuw**: Helder is, dat de gemeenteraad in juni een krediet beschikbaar heeft gesteld van 14 miljoen. Dat is het kader waarbinnen het college mandaat heeft. Als het anders wordt, zullen wij altijd terug moeten naar de raad, en wij schetsen wat op dit moment de stand van zaken is ten aanzien van hoe Ennatuurlijk of Alliander de kosten definieert, en daar zit nog bandbreedte in van plus en min 10 procent, bijvoorbeeld. Hoe dat definitief uitpakt: wij kunnen op dit moment, gelet op het krediet van de raad, nooit over die 14 miljoen heen. Dus op dat punt is er nu geen risico, niet anders dan dat we eerst bij de raad terug moeten komen.

De heer **Horsthuis** (Lijst Horsthuis): Ik ben blij met dit antwoord. Hier ging het mij om.

De **Voorzitter**: Dan gaan we verder naar de heer Elferink die verdergaat met zijn presentatie.

Wethouder **Elferink**: Dan ten aanzien van subsidies, het tweede punt. We hadden de 4 miljoen van de provincie Overijssel in beeld. Dat is in de tussentijd definitief beschikt, dus het is zeker dat we die 4 miljoen van de provincie hebben ontvangen. Het tweede punt is dat wij hebben gesproken met het ministerie van EZ in de tussentijd, over in het kader van de *green deal*, om een extra bijdrage van het ministerie van EZ te krijgen voor de realisatie van dit project. We hebben die gesprekken samen met de provincie Overijssel, Thales, AkzoNobel, Alliander en Ennatuurlijk gevoerd. Op dit moment zijn we zover dat we op ambtelijk niveau in ieder geval de toezegging hebben gekregen dat het ernaar uit ziet dat we een *green deal* kunnen sluiten voor een bedrag van in totaal 3 miljoen euro, waarvan een klein gedeelte waarschijnlijk nog richting Thales HTSP gaat, maar het gaat om een totaalbedrag van 3

miljoen euro, en de verwachting is dat nog voor de zomer van 2016, waarschijnlijk medio mei, helder is dat de *green deal* getekend is, ook door de partijen die ik net noemde: de gemeente, provincie, ministerie van EZ, Thales, AkzoNobel, Alliander en Ennatuurlijk. Dus dat betekent ten aanzien van wat we in juni in beeld hadden, en wat we nog niet wisten in december, dat we in ieder geval zicht hebben, realistisch zicht hebben op een extra financiële bijdrage voor dit project.

Wat goed is om te vermelden, want ik noemde net een paar keer Thales HTSP. In die *green deal*, daar tekent Thales HTSP ook mee, en dat betekent dat met het sluiten van die *green deal* ook verzekerd is dat Thales, maar ook de bedrijven die zich gaan vestigen en die nu aan het bouwen zijn, zoals HP Valves op het HTSP-terrein, ook aansluiten op het Warmtenet Hengelo. Die vraag hing ook altijd nog boven de markt vanaf juni vorig jaar: wanneer komt de eerstvolgende klant erbij? Dus met het sluiten van de *green deal* zijn we verzekerd voor een bedrag van 3 miljoen extra plus er is verzekerd dat Thales HTSP aansluit op Warmtenet Hengelo.

De heer **Kok** (VVD): Even een vraag over die 4 miljoen die de provincie ter beschikking heeft gesteld. Aanvankelijk heeft de provincie ook gemeld dat ze aandeelhouder zou worden in de BV. Hoe is die stand van zaken op dit moment?

Wethouder **Elferink**: Dat is al eerder gedeeld met de raad. De provincie zal geen aandeelhouder worden. daarvoor in de plaats is nu verzekerd dat ze in ieder geval wel een financiële bijdrage leveren van 4 miljoen. De provincie zal geen aandeelhouder worden of participeren in de BV.

De heer **Vis** (CDA): Voorzitter! Beide subsidies, dus de 3 en 4 miljoen, zijn gekoppeld aan de backbone, dacht ik.

Wethouder **Elferink**: Ja, de 4 miljoen, en ook de 3 miljoen *green deal* zijn gekoppeld aan het realiseren van de backbone, en het ministerie van EZ is met name gecharmeerd van het innovatieve karakter van Warmtenet Hengelo, omdat we hier lage temperatuur-warmte transporteren. Dus met name lage temperatuurwarmte is in Nederland innovatief, dus dat is bijzonder wat we hier realiseren, en ook de betrokkenheid van het bedrijfsleven, dus eigenlijk is het *business to business* wat hier gerealiseerd wordt, met lage temperatuur. Dat maakt het voor het ministerie bijzonder, en daarom zegt het ministerie ook een bijdrage te willen leveren. De provincie heeft het ook gekoppeld aan het realiseren van de backbone.

De heer **Vis** (CDA): Dus zonder backbone geen subsidies.

Wethouder **Elferink**. Ja, dat klopt.

De heer **Van Grouw** (SP): Heel even over die 3 miljoen. Welk stuk is nou eigenlijk de backbone? Volgens mij is de backbone het stuk van de Akzo naar Thales, en van Akzo naar het noorden. Dat zijn twee takken. Maar die lage-temperatuur tak, is alleen het stuk naar Thales.

Wethouder **Elferink**: Op het plaatje is alles wat blauw is, lage temperatuur. Lage temperatuur wordt getransporteerd naar een DEC, in de buurt bij de klanten, en daar wordt het eventueel opgewaardeerd. Behalve bij Thales, want daar is het niet nodig.

De heer **Van Grouw** (SP): Dus het is niet zo dat we kunnen zeggen: we halen dat noord-stukje eruit en dan pakken we toch nog 3 miljoen.

Wethouder **Elferink**: Nee, het gaat om het hele construct.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Voorzitter! Ik verbaas me een beetje over het verhaal over de subsidies, de *green deal*. Er is ook een variant, die ook zeer duurzaam is, waarbij de energie wordt opgewekt gedurende 15 jaar, begreep ik net, dat had ik ook nog niet gelezen, maar gedurende 15 jaar decentraal. Waarom zou daar geen subsidie voor beschikbaar komen?

Wethouder **Elferink**: Ik zou het niet weten. Wat wij hebben gedaan, is de variant 'aanleggen van de backbone' uitwerken met de opdracht om te kijken of wij externe subsidies kunnen verwerven. Dus hier hebben wij op gekoerst de afgelopen periode. Wij hebben niet onderzocht of er ten aanzien van andere varianten ook nog subsidiemogelijkheden zouden zijn.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Dan vraag ik mij af wat dan precies de waarde is van dat scenario dat u aan ons voorlegt, wat ik gelezen heb als scenario C. Wat is de waarde daar dan van, als u nu al zegt dat u daar niet mee bezig bent geweest?

Wethouder **Elferink**: Meer kan ik er niet van maken. Wat wij hier in beeld hebben gebracht, is het uitwerken van de voorkeursvariant 'aanleggen van de backbone'. We hebben gekeken of we daar ook nog subsidies voor kunnen krijgen. Dat is gelukt, en bij de provincie, eerder gedeeld, en nu ook bij het ministerie van EZ. Wij

hebben in de tussentijd andere varianten niet beoordeeld op mogelijkheden voor subsidies. Dus dat hebben we niet gedaan.

De **Voorzitter**: Gaat u verder met uw presentatie.

Wethouder **Elferink**: Dan tot slot, als het gaat om subsidies, is het goed om te zeggen dat wij op dit moment met de provincie in gesprek zijn om die achtergestelde geldlening van 1,8 miljoen mogelijk om te zetten in een bijdrage. Dat is nu nog een achtergestelde geldlening, en we zijn in gesprek met de provincie om te kijken of de provincie dat wil omzetten in een bijdrage, dus in een subsidie. Daar zou het op neerkomen.

De heer **Hofman**: We voelen ons een beetje gesterkt in dat gesprek met de provincie, omdat de achtergestelde lening van 1,8 miljoen was aangegaan onder de toezegging van de provincie dat ze zouden participeren in Warmtenet. Ze hebben aangegeven dat niet te doen, dus we hebben dat een beetje aangegrepen als onderhandel-punt met de provincie. Het ziet er niet heel slecht uit, maar daar kan nog niet verder over gedeeld worden.

Wethouder **Elferink**: Dan het laatste punt ten aanzien van BV-vorming. We hebben een intentieverklaring, procesovereenkomst met twee private partijen, en we werken toe naar een samenwerkingsovereenkomst. Op basis van de gesprekken die tot nu toe hebben plaatsgevonden en op basis van gegevens die wij hebben aangeleverd, hebben Alliander en Ennatuurlijk een business case gebouwd en opgesteld, en op basis van die business case hebben zij een bieding uitgebracht. Die bieding hebt u kunnen lezen.

Wat wij nu doen, is dat wij de komende weken, ook naar aanleiding van deze Politieke Markt, de gesprekken met Alliander en Ennatuurlijk willen afronden, zodat wij ook in de maand april tot een afronding van die onderhandelingen kunnen komen. Ten aanzien van de bieding, de analyse van onze kant uit van de bieding, de alternatieven die wij in de tussentijd nog hebben bekeken, en ook de financiële gevolgen van de bieding voor de gemeente Hengelo zal in eerste instantie nu Jan Eshuis een toelichting op geven in het vervolg van de presentatie. De financiële gevolgen zal Rob Hofman aan het eind van de presentatie doen.

De **Voorzitter**: Dan gaan we naar de heer Eshuis over de biedingen. Ga uw gang.

De heer **Eshuis**: Nog even dit plaatje erbij om even nog aan te geven hoe het precies zat, omdat u ook hebt gezien dat er twee

biedingen zijn: een van Alliander en een van Ennatuurlijk. Zij zullen ook allebei apart participeren in twee verschillende BV's. Een BV die verantwoordelijk is voor transport, en een BV die verantwoordelijk is voor de levering. De BV, die verantwoordelijk is voor transport, is eigenlijk de lage temperatuur backbone, degene waar hier de warmte eraf wordt gehaald. Met het pompgebouw wordt ervoor gezorgd dat die 40 graden lage temperatuur overal naartoe gaat, dus hier naar het noorden en hier een stukje richting het oosten. Vervolgens komt de leverings-BV in actie. Dat is de BV die vooral gedomineerd wordt door Ennatuurlijk, die vervolgens de klanten levert en het opwaardeert. Die neemt de DEC's over en zorgt dat dit 22:31 [onverstaanbaar] en die neemt deze DEC over en zorgt hier voor de levering van hoge temperatuur bij de klant.

De heer **Horsthuis** (Lijst Horsthuis): Ik heb de uitleg met betrekking tot die BV's niet helemaal begrepen. Er zijn twee BV's.

De heer **Eshuis**: Dan van de pijpen naar de BV's. De twee BV's. Warmtenet Hengelo BV is echt de BV die zorgt voor de lage temperatuur, de blauwe lijnen, voor de verplaatsing van warmte van Akzo richting de DEC's, dus richting Ennatuurlijk. Dat is deze BV. En de BV die verantwoordelijk is voor de warmtelevering aan de klanten, dat is deze BV, Warmtelevering Hengelo, vooral gedomineerd door Ennatuurlijk. Die zal voor 95 procent hier aandelen hebben en vooral de operatie en de strategie doen. Dat betekent dat zij onze klanten zullen leveren, zij zorgen dat het daar terechtkomt en zij zullen ook die klantencontacten hebben, en zitten daar dus voor bijna 100 procent in, Minus de 5 procent die wij als gemeente daar nog zelf in participeren.

Hetzelfde zien we in de netwerk-BV, die ervoor zorgt dat de warmte er komt. Die zal gedomineerd worden voor 95 procent, ook operatie en strategie, vanuit Alliander, en dat is deze BV, waarin wij als gemeente ook nog voor 5 procent participeren. Dat zijn twee strategische aandelen, om ervoor te zorgen dat we nog een beetje vat hebben op het bedrijf. Hoe we dat precies vormgeven is onderwerp van gesprekken die nu plaatsvinden, om dat precies uit te kristalliseren, maar dit is de bieding zoals die er ligt vanuit Alliander en Ennatuurlijk.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Een vraagje, want daar las ik niets over in de stukken. Verbindt de gemeente nog bepaalde rechten aan die 5 procent aandelen die zich onderscheiden van die 95 procent andere?

De heer **Eshuis**: Dat is nog onderwerp van discussie. Van uw kant horen we ook graag wat de input zou zijn. Daar hebben we al eerder in de discussie met de raad aangegeven, op welke manier wij hier als gemeente nog invloed zouden willen uitoefenen middels zo'n 5 procent aandeel, of misschien zegt u wel dat het *fifty-fifty* moet worden. Maar volgens mij is, wat we eerder hebben opgehaald, volgens mij werd dat net door de heer Elferink ook al geschetst: hier zo min mogelijk risico voor de gemeente, zoveel mogelijk gewoon bij de particulier. Dus dat zie je: hier Alliander, en hier Ennatuurlijk.

De heer **Ten Barge** (D66): Ik ben even benieuwd naar de verhouding. Als je kijkt naar omzet, begroting, financieel, hoe de verhouding is tussen het linker en het rechter deel. Is het een beetje in balans of is er een groot verschil?

De heer **Eshuis**: Dat is ook een heel andere bedrijfsvoering. Dat zal ik nu even toelichten. De partners Alliander en Ennatuurlijk hoef ik niet verder toe te lichten, onze 25:43 [onverstaanbaar] ook niet, maar wat de bijzonderheid is, is dat we daar tussen plaatsen een ontwikkelbedrijf Warmte Hengelo. Waarom doen we dat? Om ervoor te zorgen dat de risico's die er zijn, hier terechtkomen. Dat is althans de insteek die Alliander en Ennatuurlijk hebben gekozen. Want op het moment dat alles draait, dus alles is aangelegd, alle subsidies zijn betaald, alles is geregeld, zeg maar eind 2017, alles is rond, dan is eigenlijk de situatie bij deze BV en deze BV: zij voor 95 procent en wij voor 5 procent in die. Dan is dit weer weg. Dit is een bouw-BV. Deze zal alleen bestaan vanaf het moment dat we zeggen 'we gaan ervoor' tot het moment dat alles is afgeregeld. Dat betekent dat dit bedrijf ook gaat zorgen voor de aanleg en dergelijke. Dus die zal die zaken tot zich nemen. En de bieding zoals die er ligt, is dat wij als Hengelo hierin het grootste risico lopen (90 procent) en dat zij daar voor 5 procent in participeren. U zult begrijpen dat dat nu vooral een punt van aandacht is in de discussie die plaatsvindt.

De heer **Hollander** (PvdA): Hoe verhoudt zich dat 90 procent aandeel in het ontwikkelingsbedrijf met het uitgangspunt van het vorige politieke beraad, waarin wij hebben gezegd 'zo beperkt mogelijk risico dragend voor gemeente'? Want als u zegt dat als alles loopt, we 5 procent risico hebben, maar dan loopt het allemaal, en zijn eigenlijk alle risico's weg, want die zaten in het ontwikkelingsbedrijf.

De heer **Eshuis**: Daarom gaan we hier nu zoeken naar de balans daarin, want hier zitten een aantal risico's in. Bijvoorbeeld de twee particulieren zeggen 'ja, wel leuk en aardig, maar wij willen geen risico lopen wat betreft die subsidies'. Wat hier in zit is de hele aanleg. Die is bepaald op die 15 miljoen, en daarin zitten ook alle opbrengsten. Even ook naar aanleiding van de vraag 'hoe zit dat nou met het geld?': de afspraak die hier tussen zit, is eigenlijk dat deze netwerk-BV voor 1 euro dat hele netwerk koopt uit dit ontwikkelingsbedrijf. Dus alles, van Akzo tot de DEC's, dat hele stuk, dat komt in deze BV als assets, en in het model nemen zij dat voor 1 euro over uit het ontwikkelingsbedrijf.

De **Voorzitter**: Heeft meneer Alkema nog een vraag of is die inmiddels beantwoord?

De heer **Alkema** (ChristenUnie): Ik wacht even af, want ik heb een idee waar het antwoord naartoe gaat. Daar ben ik niet blij mee, maar dat wacht ik nog even af.

De heer **Eshuis**: Vervolgens neemt Warmtelevering alles over vanaf de DEC's, en die zijn bereid om daar 4,5 miljoen te betalen richting het ontwikkelingsbedrijf. Als u de biedingen hebt gelezen, ziet u natuurlijk dat partijen met elkaar gesproken hebben, omdat ze kijken naar welk verdienmodel daar in zit. Dat verdienmodel zit erin, dat Warmtenet wordt betaald door Warmtelevering voor het vervoer van warmte over dat net. Dat heeft u ook kunnen lezen: dat is 4 euro per gigajoule.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Voorzitter! Even een stapje terug. We dragen heel veel over. Is mijn conclusie juist dat wij overdragen de waarde van 12 miljoen die we al geïnvesteerd hadden, plus de 15 miljoen die nog betaald moet worden aan de backbone minus de 4,5 miljoen die Alliander aan de gemeente zal vergoeden? Dan zitten we dus op 12 plus 15 is 27, min 4,5 is 22,5 miljoen. Dat is wat wij opgeven. Is die conclusie juist?

De heer **Eshuis**: Als ik het laatste stukje van mijn verhaal mag afronden: als we kijken naar het ontwikkelbedrijf, en als we kijken naar wat daar binnenkomt en wat eruit gaat, dan zult u ook lezen in de stukken dat daar de verwachting is, dat zij op basis van de huidige uitgangspunten nog 1,8 miljoen tekort komen in dat model. In dat model betekent ook, dat wij datgene wat al aangelegd is, voor die 11 miljoen, hier om niet door ons wordt ingebracht. Dus wat je in dit bedrijf ziet is dat alle kosten, dus dat in totaal die 15 miljoen, dat is aanleg backbone, maar dat is ook sanering van de kosten, dat is ook

engineering, dat is ook het bouwrijp maken en de bodemsanering, dus dat hele pakket zit daarin. Het is niet zo dat 15 miljoen alleen maar de backbone is, maar het is inderdaad die 14 miljoen en alle kosten die ook in dat krediet zaten, plus de 1 miljoen omdat de directiebegroting wat anders uitvalt dan wat wij een jaar geleden hebben gezegd. Dat heeft met name ook te maken met die bodemsanering en dergelijke.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Het is mij niet helemaal duidelijk, moet ik u zeggen. Er komt van twee kanten informatie. We hebben 12 miljoen geïnvesteerd. Hebben we die dan inmiddels afgeschreven? Dat is mijn eerste vraag. Of gaat die afgeschreven worden? Dan gaat in dat ontwikkelingsbedrijf nog 15 miljoen voor de backbone geïnvesteerd worden. Daar krijgen we 4,5 miljoen voor terug. Dus dat wordt dan 10,5 miljoen. Er is een tekort van 1,8 miljoen. Dus zeg maar dat we 13 miljoen overdragen als asset aan een van die BV's.

De heer **Eshuis**: En alle subsidies.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Ja, die worden dan nog verrekend. Maar dat is dan eventueel 4 miljoen. Klopt dat? Ik wil gewoon weten wat de waarde is van dat bedrijf, de waarde die we gaan overdragen aan het Warmtenet.

De heer **Eshuis**: Als je het als resultante bekijkt, en je kijkt naar de bieding die er ligt, even voor de helderheid, dan zit er hier een tekort van 1,8 miljoen op, en die gaat uit van de inbreng van datgene wat er al is, van Hengelo voor nul euro. Dat is 11 miljoen. Dus als je 11 miljoen plus 1,8 neemt, dan zit daar inderdaad op dit ogenblik een tekort op van 12,8 miljoen. Daar komen we zo op terug. Maar daar zullen wij als gemeente Hengelo een oplossing voor moeten hebben, want dat moet je op een of andere manier afschrijven.

De **Voorzitter**: Ik geloof dat we straks verder ingaan op de financiële consequenties, in het volgende deel.

Wethouder **Ten Heuw**: Volgens mij is waar meneer Wiertsema om vraagt, daar moet meneer Eshuis op ingaan: dat is dat hij denkt dat er bij die 12,8 nog die 15 miljoen investering in de backbone bij komt. Maar die zit in de business case van die 11 miljoen en die 1,8, wordt gerekend met een investering van 15 miljoen, die op basis van de directiebegroting nu nodig is voor de backbone.

De heer **Ten Barge** (D66): Ik probeer het even terug te brengen naar Jip en Janneke-taal, ook voor mezelf even. Als ik het

allemaal hoor, dan zit het grootste risico juist in die ontwikkeling. Wat ik nu constateer, is dat wij dus als Hengelo het grootste aandeel hebben in het grootste risico wat je loopt.

De heer **Eshuis**: Ja dat klopt.

De heer **Horsthuis** (Lijst Horsthuis): Ik heb twee vragen. Ik hoor net allemaal cijfers over de buhne gaan. Destijds hebben wij een discussie gehad over 31 miljoen die al geïnvesteerd was, 15 miljoen die er nog een keer bij zou komen. In de constatering dat de gelden in de tijd gezien, de komende 40 jaar, terug zouden komen. Ik hoor daar op dit moment helemaal niets van. Of in ieder geval voor een gedeelte terug zou komen. Ik heb daar mijn twijfels over gehad, samen met denk ik, de VVD. Maar ik heb gezegd: oké, akkoord, want er is een mogelijkheid dat het geld terugkomt. Daar hoor ik nu helemaal niets over. En inderdaad, het risico dat we lopen, lopen we. Op het moment dat het terugverdiend wordt, is het acceptabel, maar ik hoor de heer Eshuis ook zeggen in de discussie die we net hadden over die 15 miljoen, dat het op dit moment al met 1 miljoen wordt overschreden, hoor ik net toch uitgesproken worden. Met andere woorden: hoe zit dat?

De heer **Eshuis**: De overschrijding is een beetje te kort door de bocht, want een aantal risico's zijn inmiddels nu weg. Want die risico's voor de langere termijn, die zitten gewoon vanaf twee jaar in deze twee BV's, dus daar zitten wij voor 5 procent in. Maar dan is ook alles aangelegd en dergelijke. Dat betekent ook dat alle afzetrisico's die er zijn, vanaf dat moment door deze BV worden genomen. Dus dat is de toekomst.

De heer **Horsthuis** (Lijst Horsthuis): Mag ik een concluderende vraag stellen? De insteek vorig jaar, de discussie die we vorig jaar gehad hebben; 31 miljoen plus de investering waar we nu hebben gekozen voor de backbone, vorig jaar al. Mijn vraag is: in hoeverre hebben wij de gelegenheid als de gemeente Hengelo om een deel van al die investeringen, in totaliteit praten we inderdaad over 46 miljoen, in hoeverre krijgt de gemeente Hengelo dat terug?

De heer **Eshuis**: Daar komen we straks op terug bij de financiële paragraaf.

De **Voorzitter**: Ja, laten we daar straks op ingaan. De heer Van Grouw heeft een vraag.

De heer **Van Grouw** (SP): Dan kom ik daar toch een beetje op terug. Even voor mijn beeld: wat ik steeds heb onthouden, is dat we natuurlijk al een heleboel hebben

geïnvesteed, en volgens mij stond dat op dit moment in de boeken voor 10 tot 11 miljoen. Dat is het bedrag wat de huidige waarde is. Dan kom ik toch nog even terug op de aanleg van de backbone, want meneer Wiertsema begrijpt dat misschien nu wel, maar ik snap het nog steeds niet: we hebben iets van 10 miljoen, we voegen daar 14 miljoen aan toe, en dat verkopen we vervolgens voor 4,5 miljoen plus 1 euro en er komt wat subsidie.

De heer **Eshuis**: En alle subsidies.

De heer **Van Grouw** (SP): Ja, 7 miljoen. Maar daar zit dan toch nog een behoorlijk gat in.

De heer **Eshuis**: Ja, 1,8 zit daar in.

Wethouder **Elferink**: Misschien kan het zo nog even geduid worden. Als ik het uitleg in mijn eigen woorden, hebben we alle investeringen, dat is de huidige boekwaarde van wat we in het verleden hebben opgebouwd, dat is die 11 miljoen, dat hebben we altijd gedaan vanuit de veronderstelling dat wij via toekomstige afzet, aansluitbijdragen, dat weer op termijn gaan terugverdienen. Dus dat het op termijn glad is. Dat noemen ze dan financieel volgens mij een netto contante waarde van nul. Dat verdienen wij dan weer terug. Datzelfde uitgangspunt hanteer je ook met die 14 miljoen extra investering van juni, dat we dat op termijn weer terugverdienen. Alleen zat daar al wel de waarschuwing in, vandaar ook CE Delft, maar ook Ernst & Young: ga er maar vanuit dat als je de stap wilt zetten, en het wordt door een marktpartij gewaardeerd, je toch zult moeten afboeken. Wat je nu constateert, wat ik uitleg in mijn eigen bewoordingen, is dat je die investering van 11 miljoen plus die 14 miljoen, dat is de bedoeling, op termijn zult terugverdienen. Maar zoals het plaatje er nu uitziet, gaan we dat niet doen, en gaan wij van dat totale bedrag nu zo'n 11 miljoen moeten afboeken, en hebben we nog een punt liggen van 1,8 miljoen, en eigenlijk beter gezegd: 90 procent van 1,8 miljoen. Misschien is het goed dat Rob Hofman dit ook nog even financieel duidt.

De **Voorzitter**: Nu, of is het misschien handiger dat we dat straks in de presentatie bij het financiële gedeelte doen?

De heer **Hofman**: Ik zou wel graag proberen de 1,8 miljoen even toe te lichten terwijl ik het lijstje niet voor me heb. Maar de 1,8 miljoen, die over twee jaar resulteert, naar huidig vooruitzicht, als tekort in de ontwikkel-BV, is de aanlegkosten van de backbone, minus de subsidie die we

inmiddels hebben vergaard, minus 4,5 miljoen, de afgesproken opbrengst van de DEC's, te verkopen aan rechtsonder, minus 1 euro, waartegen de dan aangelegde backbone wordt afgedragen, wordt aangelegd. Uit die som komt 1,8 miljoen, en dat is nu het voorziene negatieve resultaat van de ontwikkel-BV over twee jaar.

De **Voorzitter**: Het roept in ieder geval bij de heer Hollander een vraag op.

De heer **Hollander** (PvdA): Ja, want u noemt de inmiddels binnengehaalde subsidies, en dan doelt u op de 4 miljoen van de provincie alleen, dus daar zit nog niet de 3 miljoen *green deal* in.

De heer **Hofman**: En de *green deal*.

De heer **Hollander** (PvdA): Wel. Dus daar is uitgegaan van 7 miljoen subsidie.

De heer **Hofman**: Ja.

De heer **Hollander** (PvdA): Oké.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Voorzitter!

De **Voorzitter**: Ik zou eerst aan de heer Eshuis willen vragen hoeveel sheets hij nog heeft?

De heer **Eshuis**: Ik heb niet zoveel sheets, niet anders dan ik wil toelichten het verschil tussen uitgangspunten en waar wij nu staan.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Even een reactie naar de heer Van Grouw, omdat hij die 11 miljoen noemde. Het is nou duidelijk: die 1,8 miljoen kunnen we daar dus bijtellen, maar de risico's. Die zijn nog niet gekwantificeerd, en die merken we dan pas over anderhalf jaar. Maar vermoedelijk, gelet op onze inschattingsservaringen in het verleden, daar komt dan misschien ook nog wel wat achter weg, dus dat moet u er ook nog bijtellen.

De heer **Van Grouw** (SP): Ik heb alleen maar even mijn feiten gecheckt, want er waren even wat cijfers door elkaar heen gehaald.

De **Voorzitter**: Heeft meneer Alkema nog een vraag aan de heer Eshuis?

de heer **Alkema** (ChristenUnie): Ik weet niet of het straks nog in de presentatie terugkomt, maar het weerstandsvermogen, risicoparagraaf?

De **Voorzitter**: Ja, dat komt zo.

De heer **Eshuis**: Ik denk dat ik hier wel even op moet ingaan, omdat de uitgangspunten die Alliander en Ennatuurlijk hebben gehanteerd, andere zijn dan die wij nog kennen uit de CE Delft en Ernst en Young aannames. Die aannames hebben ook te maken met het feit dat deze particuliere partijen anders kijken naar de markt. Dus als je over risicoprofielen praat, heb je ook wel dat daar een deel van het effect zit. Gingen wij uit van 6,6 procent rendement, deze partijen gaan uit van 8 procent. Het risico van de marktontwikkeling ten aanzien van de nog niet gecontracteerde klanten, nemen zij natuurlijk ook mee, want dat is een onzekerheid die erin zit. De langdurige lage gasprijs heeft een andere bieding tot gevolg gehad. Zij kijken kritisch naar wat het betekent in het kader van de organisatiekosten die wij nodig hebben om ervoor te zorgen dat dit bedrijf of deze bedrijven ook goed kunnen draaien. Waar ze ook naar kijken, is dat de vraag naar warmte in de toekomst steeds verder afneemt, omdat we steeds energiezuiniger bouwen. Dus dat zijn aspecten die zij ook meenemen. Voor de rest, maar dat is al een paar keer aan de orde geweest, ligt er een nieuwe directieraming en is die 14 naar 15 miljoen gegaan, en zijn alle subsidies daarin meegerekend.

Als je nu kijkt hoe wij nu reageren op deze bieding: we hebben het er al over gehad, datgene wat bij ons op de balans staat van die 11 miljoen, gaat terug naar nul in dit geheel. Daarnaast participeren wij in deze BV voor 90 procent. Dat is volgens mij een uitgangspunt waar u als raad het college niet mee weg hebt gestuurd, dus daar kijken wij natuurlijk ook kritisch naar. Als je dan nog eens een keer die 90 procent over die 1,8 meeneemt, praten we hier dus inderdaad over 12,6 miljoen. De toekomstige markt en exploitatierisico's, wat ik net ook al aangaf, die zitten hier, in die 95 procent. Daar hebben we maar een heel klein risico over als gemeente.

De heer **Van Grouw** (SP): Voorzitter! We hebben het toch een paar keer gehad over de 14 miljoen die wij in eerste instantie hebben geraamd voor de backbone en de 15 miljoen die uit de directieraming komt. Maar ik snap niet dat dat van enige invloed is op straks het warmtenetwerk en warmtelevering. Want het zal hun toch een zorg zijn of wij daar nou 90 procent van 14 miljoen of 90 procent van 15 miljoen aan bijdragen? Want zij hebben al een verkoopprijs afgesproken voor het restant. Dus waarom discussiëren we daar nog over?

De heer **Eshuis**: Omdat dat terechtkomt in dit bedrijf, waarin wij uiteindelijk wel voor 90

procent participeren. Dat is wel het lastige: wij gaan uit van de directiebegroting van 15 miljoen. Stel nou eens: zij of wij doen een goede aanbesteding en er komt 10 miljoen uit. Willen we dan dat hier fifty-fifty staat? Dat betekent dat we 2,5 miljoen wegbrengen naar de markt. Dus je kijkt ook kritisch naar wat voor effecten daarin zitten. Hoe participeer je daar in, en hoe kun je nou de prikkel op de goede plek leggen?

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Ik meen me te herinneren, en dat is zonet ook nog getoond, dat wij er vanuit gingen dat we risicodragende partijen hadden, die met ons meededen, nou, participeren voor een grotere graad in het ontwikkelingsbedrijf, u zegt net: ja, let op, want eventuele winst op de aanbesteding die vloeit dan ook naar de anderen toe. Nou, dat was precies de bedoeling; wij wilden de risico's spreiden.

De heer **Eshuis**: Dat is precies wat wij volgens mij wilden ophalen.

De heer **Horsthuis** (Lijst Horsthuis): Ik heb toch moeite met die 14 miljoen-15 miljoen. Ik heb er vragen over gesteld, is kreeg een antwoord van wethouder Ten Heuw, waarvan ik zei 'Prima!'. Nu hoor ik toch de constatering dat die 14 miljoen 15 miljoen geworden is. Dan is mijn volgende vraag: 'Wanneer wordt het teruggekoppeld naar de raad?' Want dan heb ik daar toch wel moeite mee, moet ik zeggen.

De heer **Eshuis**: Die wordt teruggekoppeld. We brengen u nu op de hoogte van waar we nu staan. Stel nou date we straks de helderheid hebben in het kader van de aanbesteding, dan weten we precies wat er uiteindelijk als totale kosten uitkomt. Daar zitten nog een aantal andere aspecten aan vast.

Uiteindelijk moet u nog 'ja' zeggen, laat dat even helder zijn.

In dit geheel is niet meegenomen dat het personeel, zoals we die nu nog binnen Warmtenet Hengelo hebben, dat die meegaan. Wat er ook niet in zit, want er zitten ook een aantal decentrale hout gestookte locaties bij, onder andere die bij, ja die bij het zwembad, die zit er nu juist niet in, omdat die heel erg in ons eigen uitvoering en bedrijfsvoering van ons zwembad mee kan worden genomen, dus die is erbuiten gelaten. Maar bijvoorbeeld de installatie bij Eaton, die zit er wel in.

Volgens mij heb ik nu wel even aangegeven hoe het zit.

De **Voorzitter**: Als u een vraag wilt stellen, dan geef ik u de microfoon en geef ik u het woord.

De heer **Hollander** (PvdA): Gingen die decentrale locaties als Eaton nu wel of niet mee?

De heer **Eshuis**: Alle decentrale locaties gaan mee, behalve Twentebad. Dan ben ik echt volledig.

Uiteindelijk hebben we gezegd: als we nu de gesprekken aangaan met onze vrienden van Alliander en Ennatuurlijk, wat gaat dat nou precies betekenen? Zij komen nu met dit voorstel. Wij hoeven niet zomaar akkoord te gaan met die ontwikkel-BV. Ik moet eerlijk zeggen: voor de helderheid en de duidelijkheid werkt dat nu wel even heel goed, want we hebben eigenlijk geen discussies meer over de levering- en de transport-BV, ook volgens mij de participatie van 95 en 5 procent in die is qua uitgangspunt ook geen discussie over. Het zit hem vooral in 'hoe krijgen we het nu goed voor elkaar als we kijken naar wat er gebeurt in het verdienmodel van de ontwikkel-BV?' Dat is met name waar het nu op gericht is. Dus we hebben naast dit alternatief, we weten nu precies hoe de hele kosten/baten analyse eruit ziet van het aanleggen van de backbone in deze constructie. In de vorige hadden we een aantal scenario's. Die scenario's hebben we er nu weer naast gezet. We hebben gezegd: moeten we het nu wel doen met deze bedrijven of gaan we het zelf doen? Want dan kunnen we andere percentages gaan gebruiken, dan kunnen geld goedkoper aantrekken, maar is dat wel verstandig? En dat hebben we weer gelegd tegen de randvoorwaarden die er net lagen. Een ander alternatief is: we hadden een duurzame tussenvariant, dat was dat we nog voor 15 jaar zouden doorgaan met ketels en dan vervolgens weer zouden gaan kijken naar de backbone. Die variant hebben we niet gepakt. We hebben een andere variant gepakt, waarvan we gezegd hebben: stel we stoppen er nu mee en we maken nog wel gebruik van het rode net. Wat je dan eigenlijk doet is dat je dit geheel laat vervallen, en dat je alleen dit stukje netwerk en dit stukje netwerk overhoudt. Dus eigenlijk dit gaat behandelen als de *stand-alones* die we nu hebben. Dat betekent dat je deze gaat opwaarderen met hout gestookte ketels, zodat je wel ervoor kunt zorgen dat hier onze klanten bediend zijn. Dus die varianten hebben we ook uitgerekend. En tot slot hebben we ook de variant uitgerekend om helemaal te stoppen. Dat betekent dat we onze oude klanten terug moeten brengen naar een gasaansluiting. Die modellen hebben we allemaal uitgerekend op basis van

dezelfde parameters die we ook gebruiken bij de insteek van Alliander en Ennatuurlijk. Dat betekent dat we daar te maken hebben met hoge rendementen, met lage gasprijzen, dat biedingen op dezelfde manier zijn doorgerekend, zodat we appels met appels vergelijken, en niet appels met peren. Dat betekent ook dat er een ander risicoprofiel aan zit dan het risicoprofiel dat je bijvoorbeeld zag bij CE Delft of bij Ernst en Young. Dat is eigenlijk wat op dit moment de stand van zaken is. Op de financiële gevolgen daarvan kan Rob even ingaan.

De **Voorzitter**: Dan gaan we naar de heer Hofman.

De heer **Hofman**: De varianten die Jan heeft genoemd, staan hier in de linker kolom. Hij heeft al gezegd: ze zijn onder dezelfde noemer gebracht als de parameters die onder het bod van de marktpartijen liggen. Het is indicatief: het gaat over miljoenen. Het is voor de afweging goed genoeg, denk ik. De bovenste regel is het voorstel dat er ligt van Ennatuurlijk en Alliander. De 12,6 miljoen is al gewisseld, die bestaat uit 11 miljoen ineens afwaarderen van de huidige activa, en hij bestaat uit 90 procent, want dat is het percentage waarvoor we deelnemen in de ontwikkel-BV, 90 procent van het voorziene verlies in de ontwikkel-BV, groot 1,8 miljoen, is 1,6 miljoen. 11 plus 1,6 is min 12,6 miljoen. Is het duidelijk zo? Zo zal ik ze alle vier proberen door te lopen.

In de kolom 'Operationeel risico' staat eigenlijk die afboeking. Die wordt in het voorstel, in de zaken waar we nu mee rekenen als een voldongen feit beschouwd. Als we die 11 miljoen afwaarderen, hebben we nog een netto contante waarde, want dat geeft die kolom aan, een operationeel risico over een netto contante waarde van 1,5 miljoen waar we mee te dealen hebben. Belangrijk bij het voorstel is, dat het operationele risico zich 'maar' twee jaar voordoet, omdat we hopen dat dan de backbone aangelegd is, en de ontwikkel-BV eigenlijk ontmanteld of opgeheven kan worden.

Het duurzaamheidsrendement, daar begon het ooit allemaal om, dat is hier natuurlijk: we maken hier daadwerkelijk gebruik van restwarmte, dus dat is daar aan de orde.

Hoe zou het eruit zien als we onder de parameters die in het voorstel gelden, we, zoals we eerder van plan waren, zelf een backbone zouden gaan aanleggen, langjarig zouden exploiteren? Dan komen we op een nadelige netto contante waarden van min 16,5. Daar speelt vooral een rol dat we dan met een eigen werkorganisatie door te

werken hebben. Eerder is becijferd dat we bedrijfskosten hebben van pakweg een half miljoen. Die moet je dan langjarig in de lucht houden, met alle bedrijfsvoering risico's daarbij, daar waar Ennatuurlijk waarschijnlijk nog niet eens iemand gaat aannemen om het huidige bestand aansluitingen te gaan beleveren. Even los van de acquisitie en zo.

Zouden we dat doen, vanzelfsprekend blijft dan het duurzame aspect ook wel in de lucht.

Verder onderzocht: geen backbone, maar houtkachels. Dus het huidige bestand aansluitingen zouden we met een paar decentrale oplossingen, gestookt op hout, dus langjarig, dus 20 tot 30 jaar, van warmte gaan voorzien. Een klein beetje duurzaamheidswinst, nogmaals: 600 aansluitingen, en ook een klein restrisico, maar dat risico houdt je wel langjarig in de lucht, want je houdt een werkorganisatie die warmte levert.

Zou je stoppen, dan zou je in ieder geval ook de boekwaarde ineens moeten afwaarderen.

De heer **Ten Barge** (D66): Ik ben even benieuwd naar die houtkachels. Net hadden we het ook over deze variant, dat verhaal ging toen over een tussenvariant van 15 jaar, maar ik hoor nu dat het een langere periode is.

De heer **Hofman**: Er is een misverstand tussen twee duurzame tussenvarianten, om het makkelijk te maken. Eerder, er is in juni en in januari 2015 in die tijd van de CE rapporten, over gesproken. Toen is er een duurzame tussenvariant onderzocht. Dat was toen de variant waarbij we pakweg 10, 15 jaar op hout zouden gaan stoken, om daarna alsnog op een wat verdere horizon die backbone te gaan aanleggen, en dit is, ik weet niet of ik dit ook een duurzame tussenvariant kan noemen, maar dit is een heel andere variant in die zin, dat je hier helemaal niet meer een backbone wilt aanleggen.

Wat als je stopt? Dan zou je ook de 11 miljoen ineens op het zere been moeten nemen, en dan heb je te maken met allerlei verplichtingen die voortkomen uit de warmtewet: je zult de mensen die nu hun huis verwarmen met warm water vanuit het Warmtenet, en die warm tapwater hebben vanuit het Warmtenet, die zal je een aardgasleiding moeten geven, om maar eens wat te noemen. Het is helemaal niet ondenkbaar dat we claims krijgen van mensen, vooral van instellingen. Neem het ROC, die ooit dachten dat ze duurzame warmte geleverd kregen, en dat gaan we niet waarmaken.

De **Voorzitter**: Ik zie wel een vraag bij de heer Wiertsema.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Ik wou graag weten wat de netto contante waarde is van geen backbone maar houtkachels.

De heer **Hofman**: De derde regel, bedoelt u die?

De **Voorzitter**: Min 11,6 miljoen.

De heer **Hofman**: Ja. Helder? Onderdeel van die variant is trouwens onder andere dat we naar schatting 6 miljoen zouden moeten investeren, en een onderdeel de andere kant op is dat we geen backbone-subsidie krijgen omdat we geen backbone gedaan hebben.

De heer **Alkema** (ChristenUnie): Even een heel klein praktisch vraagje: twee grote houtkachels erbij, want ze moeten nogal wat trekken. Komt dat hout dan allemaal uit Hengelo of wordt dat uit de verre omstreken weggesleept?

De heer **Hofman**: Dat is een mooie gedachte, maar kan daar een technisch iemand antwoord op geven?

De heer Frank beantwoordt de vraag zonder gebruik te maken van een microfoon.

De **Voorzitter**: Dat was de heer Frank, en omdat die geen microfoon heeft: het gaat om een straal van 10 kilometer waarbinnen dat hout gehaald moet worden.

De heer **Hofman**: De financiële consequenties. Uitgangspunt is een paar keer gewisseld: we zullen 11 miljoen moeten afwaarderen. Die 11 miljoen is de hele tijd een schatting geweest, maar 2015 is voorbij, dit is het exacte bedrag. We zaten er niet ver naast. Daarnaast voorzien we een tekort in de ontwikkel-BV van 90 procent van 1,8 miljoen, dat is 1,6 miljoen. De onderhandelars proberen – ik zou zeggen, bijna vanzelfsprekend, want het was een eerste bod – nog om die 90 procent wat terug te brengen, en er is ook al gewisseld dat met de provincie er nog wat wisselgeld is in die lening, maar dat is nog niet hierin meegenomen, dus het kan nog een beetje ten goede keren.

Er zijn twee routes om met dat tekort om te gaan. Als wij de activa daadwerkelijk gaan overdragen, zoals de marktpartijen wensen, dan zullen we het verlies moeten nemen, en dan zijn we ineens de boekwaarde kwijt en heb je ineens een kostenpost van 10,93 miljoen. Het zou onze voorkeur hebben om die activa op de balans te houden, en ze

bijvoorbeeld niet voor een euro langjarig in gebruik te geven aan Ennatuurlijk. Dat zou ons de mogelijkheid geven om, zoals we nu ook doen, in pakweg 15 of nog 12 resterende jaren jaarlijks de afschrijving te nemen. Dan gaat alles wat geleidelijker. Nu is het wel zo dat Ennatuurlijk heeft aangegeven dat ze niet uit de voeten kunnen met zo'n uitgebreid gebruiksrecht noem ik het maar even: zij kunnen alleen werken, hebben ze gezegd, maar misschien wordt het nog uit onderhandeld, met het volledige eigendom.

De heer **Kok** (VVD): Nog even over die rode regeltjes, want in hoeverre moeten we dit nu bespreken? Want als zij vasthouden aan die 100 procent, is dus de discussie ook gesloten.

De heer **Hofman**: Ja, dat klopt. We weten nog niet wat eruit komt, dus beide varianten zijn nog tenminste even hier bespreekbaar, dus ik wou ze allebei even laten zien.

Activa ineens afwaarderen, geleidelijk afwaarderen. Het spreekt bijna voor zich, denk ik. Je hebt in 2016 ineens een afwaardering die voor rekening van 2016 komt, dan wel geleidelijk afwaarderen: je hebt nog dertien jaar ruim 800 af te schrijven, en dan heb je ook 10,9 miljoen afgeschreven.

Herstelplan algemene reserve. Er werd net al een vraag gesteld over het weerstandsvermogen. Daar kom ik bij het volgende plaatje op terug.

De heer **Brummelhuis** (BurgerBelangen): Ik heb eigenlijk twee vragen. We praten met commerciële partijen. Is het ook fiscaal onderbouwd? Je gaat het bedrijf kopen voor 1 euro; dat we daar geen fiscale consequenties krijgen. En mijn tweede vraag is: wij hebben straks 5 procent aandelen in beide BV's, waarom geen 10 procent? Want naar mijn weten is als je minder dan 5 procent aandelen hebt, je ook geen medezeggenschap hebt.

De heer **Hofman**: Om met de tweede vraag te beginnen: zolang we aan het onderhandelen zijn, kun je alles met elkaar afspreken, zelfs als je maar 1 procent hebt, naar mijn idee. En ten aanzien van de fiscale consequenties: er zijn fiscalisten die er echt voor doorgeleerd hebben, betrokken bij dit proces. Dus daar is zeker aandacht voor.

De heer **Kok** (VVD): Is er ook een berekening gemaakt in de afschrijving voor de periode dat dit college verantwoordelijk is?

De heer **Hofman**: Voor de afschrijving: ja, dat is twee jaar. Ik kan het voor u uitrekenen: een jaarschijf is ruim 8 ton.

De **Voorzitter**: U hoort het, de heer Hofman gaat ervan uit dat het college nog twee jaar zit. Gaat u verder.

De heer **Hofman**: Een post Onvoorzien met een hele boel PM-etjes. Het zou, dat is ook al gememoreerd vanavond. Zo'n operatie, onderhandeling of samenwerking met marktpartijen, daar moeten advieskosten bij gemaakt worden, er moet een netwerk geregistreerd worden, er moeten kosten gemaakt worden die niet allemaal voorzien zijn. Er is een bepaald potje Onvoorzien, en of we daarmee uitkomen; niemand kan garanderen dat het helemaal zal lukken, van daar dat ze hier zonder bedrag zijn opgenomen. Daarbij zal de staande organisatie, het personeel wordt niet overgenomen heeft de directeur al gezegd, dus de huidige Warmtenet organisatie moet ontmanteld worden. Daar wordt deze case niet mee belast, omdat het vooral bij de gemeente, de achterblijvende partij ligt, en die hebben daarvoor wel gemeentelijke instrumenten en middelen. Ik noem een reorganisatie-reserve, mobiliteitsmaatregelen.

De heer **Ten Barge** (D66): Dit is allemaal kostenkant, maar je hebt natuurlijk ook die 5 procent aan opbrengsten. Daar kun je ook nog van kijken, hoe dat zich verhoudt. Zou u daar nog iets van kunnen zeggen?

De heer **Hofman**: Uit mijn hoofd: 5 procent zit er aan opbrengsten. Dat is zo'n 50, 60 70 mille op jaarbasis. Maar u hebt gelijk, die horen er ook in. We krijgen, als het goed is, over twee jaar, dan hebben we alles wat nog Warmtenet is en wat nog zichtbaar is op onze balans, dat zijn twee kleine deelnames, en daar komt een naar nu voorzienbaar, een positief resultaatje uit, daar hebt u gelijk in.

Dan hebben we in 2015 voor 2016 nog een plusje van 0,3 begroot, en dat is afkomstig uit het bedrijfsplan dat voortkwam uit het CE-rapport. Omdat alles nu vertraagd is, omdat er nu een hele nieuwe situatie is, is er nog een Warmtenet jaar zoals vorig jaar en het jaar daarvoor, we gaan een miljoen tekort creëren, en daar zit een eenmalige tegenvaller in van 1,3, te nemen in 2016. Dit zijn de gevolgen voor de exploitatie voor het jaarresultaat, en als het duidelijk is, kan ik ook laten zien wat het gevolg is voor de weerstandsparagraaf.

De heer **Horsthuis** (Lijst Horsthuis): Ik ben een beetje verward, misschien, maar vorig

jaar hebben we tot in extensie gediscussieerd over de investeringen die we gedaan hadden, en er gingen getallen over de Bühne van 20 miljoen, 31 miljoen, en als we de stekker eruit zouden trekken, moesten we 31 miljoen afschrijven. Dat zijn toch de getallen die vorige jaar over de Bühne gegaan zijn. In welke context moet ik dit nu zien?

Wethouder **Elferink**: De getallen die toen zijn genoemd, die lagen onder de besluitvorming van juni, en het bedrag van 31 miljoen dat genoemd is, dat heeft ermee te maken dat als wij verder gaan op de manier zoals we nu lopen, dus de bestaande klanten bedienen van gas, wat duur is, en het blijft zoals het is, dan komen we uiteindelijk op een negatieve contante waarde van die 31 miljoen. Dat betekent dat je moet ingrijpen, dat iets moet doen. Een andere optie was stoppen met Warmtenet, stekker eruit. Dan moet je ook je boekwaarde in een keer afschrijven, plus je hebt te maken met allerlei bijkomende kosten zoals net ook gewisseld is: bij alle bestaande klanten moet het netwerk dat nu onder grond ligt, allemaal weg, en er moet een gasnetwerk aangelegd worden, cv-ketels moeten in huizen geïnstalleerd worden, zodat in ieder geval de mensen weer van warmte worden voorzien. Maar dan niet op een duurzame manier, maar op een andere manier. Dat levert dus qua becijfering tussen de 20 en 22 miljoen aan kosten op. Zo moet u dat duiden. Dat waren dus toen de alternatieven die we in juni in beeld hadden van aanleg van de backbone, waar we uiteindelijk voor gekozen is. Er waren nog een drietal alternatieven, en daar rolden die bedragen uit.

De heer **Hofman**: De algemene reserve en het weerstandsvermogen. Ik breng even een paar regels theorie in herinnering, want dat is belangrijk, en ik kan me voorstellen dat u het niet helemaal paraat hebt.

In elke begroting en jaarrekening moet een weerstandsparagraaf staan, en in die weerstandsparagraaf worden de risico's die de gemeente loopt, becijferd. Je moet als gemeente van de wetgever inzicht geven in welke middelen je beschikbaar hebt om tegenover die risico's te stellen. Een belangrijk onderdeel van die middelen die je tegenover die risico's zet, dat is je algemene reserve. Er zijn nog meer middelen denkbaar, die laat ik even in het midden.

Als ik nou in die eerste kolom mag kijken: aan het eind van 2015 zijn die risico's ook geïnventariseerd. Die komen op een som van 36 miljoen. De raad heeft in 2012 gevonden dat er aan de algemene reserve die op je balans staat, een minimale omvang van de algemene reserve is, die 25 procent van de

optelsom van je risico's is. Dat zou zijn: 25 procent van 36 is 9. En naast die minimale omvang van de algemene reserve heeft de raad benoemd dat er een wenselijke omvang van de algemene reserve is van 50 procent van de optelsom van de risico's. Dat zou in dit geval 18 zijn. Eind 2015 zou dus volgens de raadsnorm de omvang van de algemene reserve tussen de 9 en 18 moeten zijn. Hij is 10,6. Hij voldoet op dit moment: ik heb hem groen gemaakt.

In 2012 was er een tendens dat het niet zo heel goed ging met die algemene reserve. Toen heeft de raad besloten om structureel in de begroting 2 miljoen op te nemen om het op sterkte te houden, dus als we met dat gegeven even verder kijken naar 2016 tot en met 2020, dan komt er elk jaar 2 miljoen bij, en, als het tot 2020 door zou blijven gaan en als er zich geen andere tegenvallers voordoen, voldoen wij riant aan de raadsnorm.

Hoe gaat het er nou uit zien als wij ineens de 11 miljoen boekwaarde gaan nemen? Het toeval wil – het is geen toeval dat Warmtenet ook een voornaam bestanddeel van onze te inventariseren risico's is – dus de optelsom van de risico's wordt een stuk lager als we ineens of bijna ineens of in twee jaar van de Warmtenet-activa, van de Warmtenet-bedrijfsvoering af kunnen. Die daalt dan van 36 naar 25. Als je daar de raadsnorm op loslaat, zou de algemene reserve tussen de 6 en 12 moeten liggen. Echter, als je 11 miljoen afboekt, dan gaat die ten laste van de algemene reserve, en dan is deze, die we nu nog hebben, die wordt opgegeten, die gaat naar nul. Hoe ontwikkelt zich dat dan? Omdat we jaarlijks 2 miljoen toevoegen, zou – daaronder geschetst – dit het verloop van de algemene reserve zijn. En dan zou die dus tot 2018 in het rood staan, niet aan de raadsnorm voldoen. Ook niet negatief worden; ik zeg het maar even. In 2019, 2020 zou in zicht komen dat we weer aan de door de raad gestelde norm kunnen voldoen.

De heer **Alkema** (ChristenUnie): Betekent dit dan dat wij dan ook andere zaken in de begroting moeten rechte trekken om die rode cijfers weer groen te krijgen?

De heer **Hofman**: Nee. Die rode zin is belangrijk, de begroting is structureel 2 miljoen 67:26 [onverstaanbaar]. Dus als in 2016 er geen andere tegenvallers zijn die rechtgetrokken moeten worden, dan kan die twee miljoen worden toegevoegd. Sterker nog: daar wordt nu al vanuit gegaan.

Ik had ook nog even willen zeggen dat bij de huidige omvang van de algemene reserve eind 2015, dat daar nog niet in zit de toevoeging of onttrekking van het rekeningssaldo van 2015. Dat duurt natuurlijk niet lang dat

dat wel bekend of openbaar wordt. Die zit er nog niet in.

Nu heeft zich, heel recent, afgelopen vrijdag, een mail en vandaag nadere informatie – mij is gevraagd dit even te noemen – voorgedaan dat Enexis, waar wij een aandelenpakket van op de balans hebben, voor een symbolisch bedrag, voor 1 euro, voor een heel laag bedrag, dat Enexis heeft verzocht om die aandelen terug te mogen inkopen. Daar wordt onderzoek naar gedaan, en er wordt aan gerekend of dat voor ons aantrekkelijk zou zijn. Op dit moment is dat aandelenpakketje een stille reserve, want het heeft een bepaalde waarde. Ik heb het even op 5 miljoen gesteld, en in onze balans is het op iets laags gewaardeerd. Daar bent u niet voor gekomen, want dat stond niet op de agenda, maar zouden we erop ingaan, en het komt ongetwijfeld nog een keer terug, dan zou het risicoprofiel vanzelfsprekend niet veranderen, de minimale en maximale norm zouden vanzelfsprekend ook niet veranderen ...

De heer **Kok** (VVD): (interruptie)
Voorzitter! Zouden we ook de grondexploitatie er dan maar even bij betrekken?

De **Voorzitter**: Is dat een vraag aan mij of aan de heer Hofman?

De heer **Kok** (VVD): De indekking vindt dus al plaats door er nu al reserves bij te halen, die absoluut niet belangrijk zijn voor de behandeling van dit agendapunt, dus daar maak ik bezwaar tegen.

De **Voorzitter**: Ik had het idee dat de heer Hofman al redelijk aan het afronden was van dit punt?

De heer **Hofman**: Ja. Het is het scenario van... wat mij betreft rond ik het af, het staat hier.

Mevrouw **Doornbos** (BurgerBelangen): Dit is het scenario? Als we in een keer 10..., dit is niet in gradaties van tien jaren?

De heer **Hofman**: Nee, want dan zijn er niet van die implicaties voor het weerstandsvermogen, dan zie je dat we de komende 13 jaar 8 ton moeten afschrijven, maar dat neemt geen hap, en zeker geen hap van 10 miljoen uit je weerstandsvermogen.

De heer **Horsthuis** (Lijst Horsthuis): Voorzitter! De vraag gaat over de norm van het weerstandsvermogen. Ik begrijp dat de middelste kolom. Sorry, niet het weerstandsvermogen maar de algemene reserve. Het staat al in het rood 2-4-6, maar eigenlijk is

het een positief getal, maar het staat alleen in het rood omdat het niet voldoet aan de norm.

De heer **Hofman**: Ja.

De heer **Horsthuis** (Lijst Horsthuis): Oké.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Nog even een vraagje. Weerstandsvermogen – ik kan het bijna niet lezen, moet ik u zeggen, maar ik heb ook niet mijn beste bril op: nul. Nou hebben risico's de neiging om zich af en toe voor te doen. Wat gebeurt er als dat ...

Wethouder **Ten Heuw**: De algemene reserve staat op nul, niet het risico, dat staat op [onverstaanbaar] .

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Dat bedoel ik ook, de algemene reserve staat op nul, dan doet zich een risico voor. En dan?

De heer **Hofman**: Ik ben het met u eens dat de algemene reserve als voorname functie dat hij een buffer is voor onvoorziene tegenvallers.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Oké. Dat kan dus niet, neem ik aan? Ik neem aan dat ook de provincie een vingertje opsteekt in het kader van toezicht?

De heer **Hofman**: De provincie vindt vooral dat hij niet negatief mag worden.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Maar ik zeg dus: risico's doen zich af en toe voor. Het hoeft maar een half miljoen te zijn, en hij doet zich voor, dan is er natuurlijk wel actie vanuit Zwolle, neem ik aan.

De heer **Hofman**: We kunnen jaarlijks sowieso voor 2 miljoen risico 's aan, omdat er voor dat bedrag een toevoeging aan de algemene reserve in de begroting staat. Komt er in enig jaar een tegenvaller groter dan 2 miljoen, dan heb je een probleempje, Dat kan.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): U bedoelt het overschot op de begroting van vorig jaar, dat wij nog niet kennen.

De heer **Hofman**: Dat bedoel ik niet. Wat ik bedoel, is dat er structureel in de nu lopende begroting, en ook die van volgende jaar, en ook die van het jaar daarna, een pot staat, 2 miljoen, toe te voegen aan de algemene reserve ter versterking van de algemene reserve, en daarmee ter versterking van het weerstandsvermogen.

De heer **Ten Barge** (D66): Als ik het nu goed begrijp, is dit dus gekoppeld, ook nu nog, aan de bieding die is gedaan en de variant die we net hebben gezien, waarin sprake is van die 90 procent deelname van de gemeente?

De heer **Hofman**: Ja, want daar zitten we eigenlijk op voort te borduren.

De heer **Ten Barge** (D66): Want dan mis ik in die zin nog een stap: wat vinden we van die 90 procent? Of zien wij daar als raad nog andere..., wat vinden wij daar eigenlijk van?

De heer **Hofman**: Ja.

De heer **Van Grouw** (SP): Om nog heel even op de algemene reserve terug te komen. Er werd net gezegd; die rode voldoet niet aan onze eigen norm. Ik hoorde het u net al zeggen, maar op enig moment grijpt inderdaad de provincie in. Dat is als hij onder de nul komt, en dan eisen ze een herstelplan. Wat is dan de dotatie, hoeveel jaren heb je dan om het weer op nul te krijgen? Want daar past ook al vrij snel die 2 miljoen per jaar misschien in, of wat is dan gebruikelijk?

De heer **Hofman**: Ik denk dat de provincie daarin ook het hele risicoprofiel van de gemeente meeneemt, en dat ze ook bijvoorbeeld kijken hoe het in het recente en wat verder liggende verleden met die gemeente is gegaan. Wij hebben volgens mij de laatste 10, 20, 30 jaar geen negatieve algemene reserve gehad. Wat ze zullen vragen is dan: breng het op orde, laat ons een plan zien. In het algemeen heb je dan een aantal jaren, 3, 4, 5, 6, om het op peil te brengen.

De heer **Van Grouw** (SP): Maar zij vinden 'op peil' nul?

De heer **Hofman**: Nee, zij vinden 'op peil'..., weet jij dat Gijs?

De heer **Tiebot**: De provincie heeft daar geen harde norm voor, de provincie geeft aan dat je risico's beheersbaar moeten zijn. En nul is het absolute minimum, maar als we bijvoorbeeld kijken naar de gemeente Almelo, die recentelijk een forse afwaardering in het grondbedrijf heeft moeten doen, die zit daar in de nul, en daar heeft de provincie gezegd: jullie moeten in de lopende begrotingsperiode weer boven nul gaan komen. Dus dan zeggen ze in feite: binnen vier jaar moet die algemene reserve weer boven nul komen. Dan kom je onder deels preventief toezicht, en dan ga je een herstelplan, met goedkeuring van de provincie maken. Maar het korte antwoord op 'is er een harde norm?', nee, er is geen harde norm.

De **Voorzitter**: Tot zo ver de heer Tiebot. Dan heeft de heer Wiertsema nog een vraag.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Bij het herstelplan, zo heb ik het tenminste begrepen, van een artikel-zoveel gemeente, dan krijg je ook een bijdrage. Of klopt dat niet?

De heer **Tiebot**: Dat is in het geval van een Artikel 12-gemeente. Vroeger was het zo dat elke Artikel 12-gemeente kon rekenen op een bijdrage uit het Gemeentefonds, die dan andere gemeenten betaalden. Dat was vóór de economische crisis, voordat veel gemeenten in de problemen kwamen met hun grondbedrijf. Nu is het zo, dat je daarvoor veel dieper moet gaan, en dat het eigenlijk zo is dat je niet meer in aanmerking komt voor een Artikel 12-status, en dat je dus binnen je eigen begroting het hebt op te lossen.

De heer **Hollander** (PvdA): Ik heb eigenlijk nog twee vragen. Scenario 3, noem ik hem maar even, dus de nieuwe tussenvariant, de hout gestookte kachels, als je naar het plaatje kijkt, is dat financieel gezien – als je het hier toe verhoudt, eigenlijk een vergelijkbare variant. Daar zit ook een afboeking in van min 11,6 miljoen. Mijn vraag zou zijn: wat betekent dat voor het laatste plaatje dat net getoond is? Dat is mijn eerste vraag. Mijn tweede vraag is: wat we nu voor hebben liggen, is natuurlijk een openingsbod van Alliander en Ennatuurlijk om de gesprekken in te gaan. Dat betekent volgens mij dat daar ook onderhandeld kan worden. Bij mij is de grootste *hickup* tegen die 90 procent, die zou wat mij betreft omlaag moeten. Met boerenverstand zeg ik: dat betekent dat we daar een prijs voor zullen moeten betalen, dus dat dit verhaal nog iets omhoog zal gaan. Klopt dat, of is dat een rare gedachte van mij?

De heer **Hofman**: Het is mij niet helemaal duidelijk.

De heer **Hollander** (PvdA): Wij willen voor een kleiner deel participeren in het ontwikkelingsbedrijf, 50 procent of zo, als wij dat op tafel leggen, dan zou ik met boerenverstand zeggen: dan zeggen Alliander en Ennatuurlijk: dat is prima, gemeente, maar dan wordt de prijs voor u wel wat hoger. En dan zit de prijs dus in de overname van de assets of hoe je het dan ook inricht. Maar begrijp ik goed dat we daar dan naar verwachting nog meer verlies op moeten nemen dan we binnen het huidige plaatje al doen?

De heer **Eshuis**: Het karakter van de onderhandelingen zit hem met name in de ontwikkel-BV, zit met name in hoe we aankijken tegen de risicoverhoudingen, maar ook hoe we aankijken tegen het verdienmodel in de ontwikkel-BV. Het is inderdaad, zoals u schetst, dat als je aan de knoppen draait, dat het ene omhoog gaat, en het andere naar beneden. Maar het is natuurlijk voor ons ook van belang dat we kijken naar hoe we het aandeel van wat zij uiteindelijk betalen voor onze assets, ook nog omhoog krijgen. Dus er zijn wel degelijk op verschillende punten onderhandelingen bezig. Een grove manier om dit helder te krijgen, en vervolgens ook nog te kijken naar wat er nou voor fiscaal effect in zit, hoe ga je er dan mee om, en wordt het werkelijk zo'n BV. Daar zit nog veel meer achter, maar de grote lijnen waar we nu over spreken is met name datgene wat nu op tafel ligt, en we moeten kijken of we daar beter uit kunnen komen vanuit de gemeentelijke optiek.

De **Voorzitter**: Is dat voldoende? En de eerste vraag, inderdaad.

De heer **Hofman**: Daar heb ik een antwoord op. Dat plaatje over het weerstandsvermogen ging in op het ineens moeten afboeken van 10,92 miljoen. Die is net zozeer onderdeel van de variant die u net noemt, als van de variant van het voorstel, dus die verandert hier niets aan.

De heer **Hollander** (PvdA): Wacht even! Nu wordt er van alles gewisseld, waardoor ik het niet meer snap.

De **Voorzitter**: En ik geloof dat mevrouw Ten Heuw behoefte heeft om helderheid te scheppen.

Wethouder **Ten Heuw**: Volgens mij, in de derde variant, is het zo, dat de activa op onze balans blijven, dan is de netto contante waarde wel een slecht plaatje, financieel bijna net zo slecht, maar je hoeft niet in een keer de activa af te boeken, zoals in de eerste, tweede en vierde variant.

De heer **Hollander** (PvdA): Dan kom je dus op het plaatje terecht van ongeveer die 8 ton per jaar.

Wethouder **Ten Heuw**: Of dat precies daarmee gelijkloopt, weet ik niet.

De heer **Hollander** (PvdA): Maar dan kom je in zo'n plaatje terecht dat je meerjarig dat verlies neemt, uitgespreid over een aantal jaren.

Wethouder **Ten Heuw**: Plus het langjarig risico en alle andere gevolgen die dat heeft. Dat je dat wel moet managen.

De heer **Hollander** (PvdA): Je risicoprofiel blijft aanzienlijk hoger daarmee.

Wethouder **Ten Heuw**: Anders, want je legt ook geen backbone aan, maar je blijft wel verantwoordelijk, honderd procent. Want het blijft bij ons op de balans, want geen marktpartij die die variant tot zijn eigendom wil hebben.

De **Voorzitter**: Dan gaan we nu wel naar de heer Evers.

De heer **Evers** (GroenLinks): Voorzitter! Ik wil nog wel graag iets meer gevoel krijgen voor die 90 procent deelname in dat ontwikkelbedrijf, wat dat dan in euro's geschetst aan risico is wat je daar dan draagt als gemeente.

De **Voorzitter**: Wie kan daar antwoord op geven?

De heer **Eshuis**: Hij staat hier aangegeven met een operationeel risico van die min 1,5 miljoen, dus hier hebben we al rekening gehouden met die 1,8. Die zit al in de netto contante waarde. Vervolgens komt daar overheen die anderhalf.

De heer **Vis** (CDA): Bij de berekening van de netto contante waarde is een gasprijsstijging aangenomen van 2 komma nog wat procent per jaar, dacht ik. Hoe gevoelig zijn de antwoorden, netto contante waardes voor veranderingen in de gasprijs? Als het niet 2,6 is of 5, of wat dan ook. Is de gasprijs een belangrijke factor in het uiteindelijke financiële resultaat?

De heer **Hofman**: Het antwoord is 'ja'. De marktpartijen rekenen nu met een structurele gasprijsstijging van 2 procent. Eerder rekenen wij met een langjarige gasprijsstijging van 2,95 procent. Die doet ertoe, omdat het vanzelfsprekend de inkoop van gas die je blijft hebben, beïnvloedt, maar het doet er nog veel meer toe, omdat die gasprijs ook een plafond legt aan het tarief dat je als warmteleverancier mag hanteren. Dus dat maakt op termijn heel veel uit.

De heer **Vis** (CDA): Zodra je getallen hebt, klinkt het keihard, maar we praten hier over 20, 25 jaar. En zoals we al zeggen, is voorspellen moeilijk, zeker wanneer het de toekomst betreft. Het blijft voor de ondernemer lastig.

De **Voorzitter**: Zijn er nog meer vragen? Ik zou graag tot de afronding van het punt willen komen, want we lopen anders ernstig uit de tijd.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Wat mij betreft gaan we ook afronden.

Ennatuurlijk: ik heb de indruk uit de stukken dat die wel een aanbod doet, maar feitelijk niets betaalt, het gewoon overneemt. Klopt dat?

De heer **Eshuis**: Ik zie eerder dat het warmteleveringsbedrijf veel meer een kosten/baten bedrijf is. Dat is recht toe-recht aan, terwijl Ennatuurlijk het bedrijf is waarin vooral de omzet en dergelijke omgaan. Die betalen wel 4,5 miljoen voor de DEC's en dergelijke. Het is maar hoe je aan de knoppen draait, want het zit natuurlijk ook weer in die 4 euro voor de levering van ...

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Precies, dat snap ik, maar ik kijk gewoon even naar het voorstel dat ze hebben gemaakt. De conclusie daaruit was van mij, dat Alliander dus wel een investering betaalt, 4,5 miljoen, ...

83:08 [onverstaanbaar]

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Andersom, oké, net andersom, maar dat die andere in feite het wel overneemt, ook dus het risico overneemt, maar verder geen contanten naar de gemeente biedt.

De heer **Eshuis**: Weet u, dat maakt eigenlijk niet uit. Ik gaf net al even aan: het is een cirkeltje. De ene betaalt 4 euro als je het over het net gebruikt, want er zit gewoon een verdienmodel tussen die twee bedrijven. Dus als het ene bedrijf meer betaalt voor het transport, waardoor de backbone meer oplevert, dan gaat het 1 euro omhoog, maar kan Ennatuurlijk weer minder betalen voor de DEC's en gaat die 4,5 weer omlaag. Dus wij hebben er ook voor gekozen dat die bedrijven, want dat is hun kennis, en hun ervaring...

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Dat begrijp ik, maar wij hebben een verliesmodel, en ik probeer dat verliesmodel te minimaliseren. Dan heb ik het gevoel dat die partij best wat meer mag bijdragen dan de heleboel om niet te krijgen.

De heer **Eshuis**: Voor de goede orde: er zitten voor ons twee partijen aan tafel, en wij bekijken het als één geheel. Of nu Ennatuurlijk of dat Alliander, het is hem in het totaal, wat het voor ons betekent als bijdrage voor onze gemeente. En wij proberen ook de

onderhandelingen op die manier te voeren, want u ziet ook dat het aanbod dat er ligt, ook op elkaar afgestemd is. Als de ene die vier euro niet in rekening brengt, kan de andere geen business case maken. Dus dat is ook manifest.

De Voorzitter: Ik zou eerst willen vragen: meneer Hofman, was dit de laatste sheet? Dan wil ik de allerlaatste vragen over dit punt, dat is bij de heer Alkema en de heer Horsthuis. We beginnen bij de heer Alkema.

De heer Alkema (ChristenUnie): Voorzitter! Voor mij is de conclusie: het ontwikkelbedrijf eindigt op negatief 1,8 miljoen. Dat is wat wij uiteindelijk moeten trekken als conclusie uit dit verhaal.

Wethouder Elferink: Dat is een deel van de conclusie. 1,8 miljoen, en 90 procent daarvan is 1,6 miljoen. Dat is één conclusie, het ontwikkelbedrijf.

En de tweede conclusie is afboeken van de boekwaarde die we op dit moment hebben: 11 miljoen. De optelsom is 12,6 miljoen.

De heer Horsthuis (Lijst Horsthuis): Voor de beeldvorming: we hadden het net over 4 euro per gigajoule. Hoeveel omzet is dat ongeveer per jaar, aan wat voor getallen moeten we denken? Ik bedoel: voor suiker betaal ik een euro, maar wat is de omzet? Het gaat om het gevoel van wat voor geldstroom er plaatsvindt.

Wethouder Elferink: Ik kijk even naar de technisch specialisten die in de zaal zitten. Wie van jullie kan het antwoord geven?

Iemand in de zaal geeft antwoord zonder gebruikmaking van een microfoon.

De Voorzitter: Tweeënhalf ton. Goed, dan de laatste sheet.

Wethouder Elferink: Het vervolgproces, stappen die we nog gaan zetten. Uiteraard: afronden van de onderhandelingen. Uiteraard in de stuurgroep moeten we vaststellen op welke wijze we de onderhandelingen afronden. Vervolgens zal, op het moment dat we dat weten te doen, het verwerkt moeten worden in samenwerkings-, aandeelhouders-overeenkomsten, statuten, et cetera, dus dat ligt allemaal nog op ons pad. We zullen, die vraag werd net ook al gesteld, fiscaal het een en ander gaan optimaliseren. Het streven is om het eindvoorstel te doen in de raad van 22 juni dit jaar, waarin uw raad dan in de gelegenheid is om er een finale klap op te geven. Tegen het plaatje wat dan voorligt, inclusief de financiële gevolgen en hoe we daarmee om willen gaan. Richting de BV-

vorming richten we ons op 1 januari 2017, het operationeel zijn en het operationeel zijn van de backbone in het eerste kwartaal 2017. Dat zijn grofweg de stappen.

Voorzitter! Het laatste plaatje, dat is gedurende de schorsing die zo dadelijk plaatsvindt, de bedoeling om met name input op te halen vanuit uw fracties omtrent deze twee punten. Het eerste punt is: vindt u dat er voldoende basis is op basis van de informatie die we verstrekt hebben en de biedingen die er nu liggen, om de onderhandelingen met Ennatuurlijk en Alliander af te ronden? En de tweede vraag is: vindt u het acceptabel dat het Warmtenet Hengelo en de daarmee verbonden exploitatierisico's, zoals we die nu kennen, dat we die inbrengen in de nieuwe BV's, inclusief de te verwachten financiële gevolgen? Het financiële gevolg is de optelsom van die 1,6 miljoen en de 11 miljoen, in totaal 12,6 miljoen. Met andere woorden: dat wat nu voorligt, de bieding, is dat acceptabel, zowel inhoudelijk als financieel? Inhoudelijk gaat het om het samenwerkingsconstruct, de aandelenverhouding en financieel, daar waar het gaat om de financiële gevolgen.

Dan willen we graag van u horen, na de schorsing, hoe u daar tegenaan kijkt.

De heer Hollander (PvdA): Voorzitter! Dat is toch twee keer dezelfde vraag? Kortom: kunt u leven met dit onderhandelingsresultaat of hebt u nog aandachtspunten? Er staat in feite toch twee keer hetzelfde?

Wethouder Elferink: Ja.

De Voorzitter: Dat scheelt de helft van de schorsing, geloof ik, qua tijd.

De heer Van Grouw (SP): Toch ook even over het proces, want ik zag dit al wel een beetje aankomen. Ik denk dat ik na een schorsing best in staat ben om een soort eerste gevoel weer te geven, maar ik wil wel aan de wethouder vragen: het gaat om vele tientallen miljoenen, stel nou dat we zeggen daar een paar nachtjes over te willen slapen, en er nog een volgende keer in beslotenheid op terug te komen, over een week, en dan ook met een afgerond en meer afgewogen antwoord te komen op deze vraag. Hoeveel tijd hebben we daarvoor? Als ik zie dat in april de stuurgroep bijeen komt, dan moet dat dus voor die tijd. Hoeveel rek zit daarin?

De Voorzitter: Begrijp ik de vraag goed dat het een soort van ordevoorstel is van kunnen we nu afronden, dat we nu geen schorsing doen, en dat we dan over twee weken de tweede helft van deze vergadering doen?

De heer **Van Grouw** (SP): Bijna, u zit er redelijk dichtbij. In ieder geval het afrondende deel van deze vergadering. Het lijkt mij heel zinvol om in ieder geval wat eerste reacties te geven, want daar kan misschien ook dan in zo'n volgende vergadering vanuit het college nog op gereageerd worden. Dat zou nog wat *mindsetting* kunnen geven, of onder vier ogen, met diegene, als het toch onder geheimhouding moet. Ik weet niet hoeveel ruimte er zit in de tijd.

De **Voorzitter**: Wel voor officiële vastlegging.

Wethouder **Elferink**: We zouden vanavond in elk geval wel een eerste reactie willen hebben in de zin van wat de gevoelens zijn ten aanzien van wat tot nu toe allemaal met u gedeeld is, en wat geeft u ons mee. Twee: om later in de tijd, voordat de stuurgroep finaal iets vaststelt, om nog een keer een tweede terugkoppelingsmoment in te bouwen, daar zullen we even naar moeten kijken of dat praktisch gezien gaat lukken.

De heer **Van Grouw** (SP): Met name de vraag 'Vindt u dat er voldoende basis is om de onderhandelingen af te ronden?' Welke basis dat is, daar wil ik nog wel even over nadenken. Met welke basis gaan we dit nou afronden?

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Voorzitter! Ik heb een soortgelijke vraag, want in de stukken staat ook een alternatief, het alternatief C, dat we de blokken die er zijn, zelfstandig met houtkachels gaan verwarmen. Die keuzemogelijkheid is er ook, maar die staat er niet. Dus ik zou graag die variant ook toegevoegd zien, en het zou ook handig zijn als we daar nog wat meer uitwerking van krijgen dan nu in de stukken staat. Dus in die zin sluit ik me ook aan bij het pleidooi van de heer Van Grouw, dat het nu een heel zinvolle bijeenkomst is geweest, dat we veel wijzer zijn geworden – dat is dan mijn interpretatie – maar tegelijkertijd weet ik nog een aantal dingen niet, en ligt er ook een vraag die er wel had moeten liggen, ook nog niet. Dus mijn suggestie is inderdaad: laten we over veertien dagen nog eens kijken, en sluit ik me aan bij het verzoek van de SP.

De heer **Hollander** (PvdA): Ik sluit in die zin ook wel aan bij de heer Van Grouw dat ik best straks een eerste reactie wil geven, maar ik vind wel echt dat het college niet van ons kan vragen om nu even commitment te betrachten in een halfuurtje tijd over een van de grootste projecten, de afronding daarvan in de afgelopen 10, 15 jaar. Volgens mij zou dat niet ordelijk zijn.

De **Voorzitter**: Helder. Zijn er nog meer mensen die hier over het proces nog iets willen toevoegen?

Mevrouw **Doornbos** (BurgerBelangen): Ik sluit me ook aan bij die woorden, want ik vind, dat als we kijken dat er juni vorig jaar iets is besloten, waarvan we dachten dat het zou gaan gebeuren, en wat medio 2016, met nog driekwart jaar te gaan: ik denk dat er nog een heleboel kan gebeuren, dus ik zou graag ook zien dat we bijhouden worden, hoe en wat.

De **Voorzitter**: Ik hoor toch van het college en ook bij de sessie-leden die nu aan het woord zijn geweest, dat ze wel binnen korte tijd een eerste gevoel zouden kunnen geven, maar nog niet het definitieve oordeel. Het lijkt me goed dat we nu even schorsen, niet een halfuur, maar wat korter. Ik denk dat dat wel mogelijk is, en dat we dan over 10 minuten ...

De heer **Van Grouw** (SP): Ik heb van het college nog niets gehoord van wat het nou gaat worden. Ik hoorde van meneer Elferink 'dan kunnen we na die stuurgroep vergadering nog wel eens bij elkaar komen', dat is misschien een wat andere voorstelling van zaken dan die ik had, maar het maakt nogal wat uit voor de reactie.

De **Voorzitter**: Volgens mij is het in elk geval zo, dat wij als presidium kunnen bepalen – als voorzitter trek ik de conclusie aan het eind van deze Politieke Markt – en de conclusie is dat er voldoende tijd is geweest om voor te bereiden op een uitspraak, dan kan dat gewoon een conclusie zijn, en kunnen we over twee weken of als dat beter uitkomt later, het weer op de agenda zetten.

Wethouder **Elferink**: Ik snap de informatiebehoefte die er is, en daar willen we als college ook volledig aan tegemoet komen, juist in dit stadium. Dus ik wil daar ook invulling aan geven. Dan moeten we even kijken hoe we dat praktisch het beste kunnen doen, ook gelet op het eerstvolgende moment dat we weer nieuwe informatie hebben vanuit de vervolggesprekken met Alliander en Ennatuurlijk. Laat me er even tien minuten over nadenken hoe we dat misschien ...

[onverstaanbaar]

Wethouder **Elferink**: Ja, maar ik ga even nadenken hoe we daar zo goed mogelijk aan tegemoet kunnen komen.

De **Voorzitter**: Ik vind het een beetje rommelig, moet ik zeggen, want volgens mij kunnen we het prima zeggen ...

De heer **Van Grouw** (SP): De raad vindt het goed.

De **Voorzitter**: De raad vindt het goed?

De heer **Hollander** (PvdA): Ik ben het met u eens, dat het presidium kan zeggen dat we over twee weken met elkaar terugkomen, maar als de wethouder volgende week bij wijze van spreken met Ennatuurlijk zit te onderhandelen, dan is over twee weken te laat. Dus de vraag is wel even: hoe past het in het proces? Meneer Wiertsema heeft informatiebehoefte, ik heb geen informatiebehoefte, ik heb gewoon even behoefte om met mijn achterban en voor mezelf na te denken. Die behoefte heb ik.

De **Voorzitter**: Het doel van deze sessie was onder andere om vanuit de raad aan het college richting mee te geven, en daarover hebben we geen nieuwe informatie nodig voor over twee weken, dus volgens mij kan het dan prima over twee weken behandeld worden.

Wethouder **Elferink**: Dat langer nadenken en dan met een definitieve reactie komen, dat kan sowieso.

De **Voorzitter**: Dus we kunnen met elkaar afspreken dat we... dan schorsen we nu tien minuten en dan komen we daarna weer met elkaar terug.

De vergadering wordt om 21.10 uur geschorst en hervat om 21.21 uur.

De **Voorzitter**: Dames en Heren! Ik wil graag verder. Als de deur dichtgaat, dan kunnen wij. Dank u wel.

We hebben de schorsing gehad. Ik heb met het college besproken om over twee weken definitief richting mee te geven, en nu even de eerste gevoelens mee te geven. Als dat akkoord is, gaan we dat gewoon doen.

De heer **Van Grouw** (SP): Voorzitter! Ik was in ieder geval blij dat er op een gegeven moment werd gezegd dat dit nog niet het resultaat van de onderhandeling is, maar een openingsbod. Want een van de eerste dingen die door me heen schoot, toen werd gezegd dat datgene wat Ennatuurlijk en Alliander aanbieden, moet ook geheim blijven, was: als jij helemaal niets biedt, hoeft dat niet geheim te blijven. In mijn ogen lijkt het nog heel erg mager, en volgens mij moet daar voor het college ook nog wel wat uit te halen zijn. Ik

wil dat ook relateren aan het feit dat er een variant is, die ook door het college is geschetst, die voor de gemeente uiteindelijk zelf iets goedkoper lijkt te zijn. En als wij dat niet doen, dan is dat ook een simpel reken-sommetje, want de heer Eshuis gaf aan dat 5 procent 50.000 euro uitkering per jaar oplevert aan winst, zoals zij het prognosticeren. Dat betekent dat die andere 95 procent 950.000 euro oplevert voor die twee partijen. Volgens mij moet daar dus nog wel wat uit te halen zijn. Dat wordt voor mijn fractie nog wel een behoorlijke afweging: gaan we misschien toch niet, dan doen we maar die duurzame tussenvariant met de houtgestookte ketels en schrijven we iets minder af. Volgens mij moet daar ruimte zijn om wat te bereiken.

De heer **Alkema** (ChristenUnie): Voorzitter! Grotendeels sluiten we daarbij aan, want het zijn twee varianten, en er ligt geen voorstel van het college, dus dan heb ik zelf de varianten ingevuld. Wat ons betreft zou er gedrukt kunnen worden vanuit de ketels, zoals de heer Van Grouw aangeeft, en zit er een beter onderhandelingsresultaat in. De 90 procent in de ontwikkeling met 5 en 5, kan dat geen 80 en 10 en 10 worden? Die kant op. Op die manier zou het al beter gaan lopen. Wij zitten natuurlijk niet aan die onderhandelingstafel, dat doet het college, maar het ene kun je gebruiken voor het andere. Misschien dat je later nog kunt zeggen dat we die backbone aanleggen voor de HSTT, dan heb je daarmee weer wat te doen. Maar goed, dat is een gedachte, niet meer en niet minder.

De heer **Van Grouw** (SP): Toch een kleine aanvulling. Wat mij betreft wordt er niet alleen gedacht aan om in die BV te schuiven, want dan verplaats je alleen de risico's, en volgens mij niet de bedragen uiteindelijk. Je moet ook vooral kijken naar die 4,5 miljoen die geboden wordt.

De heer **Evers** (GroenLinks): Voorzitter! De twee belangrijkste scenario's die natuurlijk meegewogen moeten worden zijn 1 en 3 of A en C, of hoe we ze ook noemen willen. Bottom line financieel maken ze voor de gemeente niet heel veel uit, maar belangrijk punt dat al is aangegeven, is natuurlijk wel dat je bij optie C met de houtkachels wel over een langere termijn je assets kunt afschrijven op je begroting en minder onder druk staat om in een keer die 11 miljoen te nemen.

Mijn voorkeur gaat absoluut uit naar optie 1, omdat dat de meest duurzame is, maar de kaart van die houtkachels kun je wel in je achterzak houden om misschien toch meer druk uit te voeren in de onderhandelingen.

Van de assets in een keer voor 11 miljoen is misschien wat teveel van het goede, dat zou toch in een paar stappen kunnen. Dat is één opmerking die ik wilde maken.

De andere is de 90 procent deelname in de ontwikkel-BV. Waar hebben we het dan eigenlijk over? De 11 miljoen is al wegge-redeneerd op een of andere manier, dus wat overblijft is 3 en 4 miljoen aan subsidies die we krijgen, en de 4,5 miljoen die ingebracht wordt door de twee bedrijven, samen 11,5 miljoen, waarvoor het hele verhaal dan zou moeten gebeuren.

Als het meevalt, dat is natuurlijk *wishfull thinking*, als de aanbesteding meevalt, en je houdt daar geld aan over, dan wil je daar graag die 90 procent van hebben, maar het kan natuurlijk net zo goed tegenvallen, en dan draag je daar ook 90 procent van. Dus wat mij betreft mogen we daar nog wat zwaarder op aanzetten, wat we vorig jaar als raad ook hebben uitgesproken: we willen het risico dragen zoveel mogelijk bij het bedrijfsleven leggen. Dus die 90 procent moet echt omlaag wat ons betreft.

De heer **Vis** (CDA): Voorzitter! In de eerst plaats onze complimenten voor de zeer systematische en procesmatige aanpak van het naast elkaar leggen van de dilemma's, want het is gecompliceerd genoeg.

Ten aanzien van het voorstel dat er ligt: de onderhandelingen zijn begonnen, en ik ben met de voorsprekers eens dat er vast nog wel ruimte is om via onderhandelingen nog wat betere resultaten te krijgen.

Als je naar de vier alternatieven kijkt, dan zit een van de grote charmes voor ons in alternatief 1, het is inderdaad 1 of 3, als je zegt 'wat zijn reële alternatieven'. Voor alternatief 1 geldt dat als je de hele handel uitbesteedt aan bedrijven, die daar ervaring mee hebben. Wij communiceren met Sittard-Geleen, er zijn andere bedrijven: dit zijn bedrijven die ervaring hebben, expertise hebben. Met alles excuses: de afgelopen jaren hebben dacht ik, toch wel aangetoond dat commercieel, marktgericht bezig zijn en politiek en gemeenten toch een moeilijke combinatie is. Als ik net weer hoor 'welk college zit er over vier jaar?', en we praten hier over een project van 25 jaar, daar kun je geen bedrijf mee voeren, daar kun je geen commercie mee bedrijven. Dus ik ben blij dat er een mogelijkheid in zit om dit op een goede manier uit te besteden.

Wat bij de alternatieven ook speelde, en daar heb ik deze keer heel weinig of niets over gehoord, is het duurzaamheidsaspect. Het feit dat wij vanuit Europa, maar ook vanuit de Nederlandse overheid nogal dringend aangespoord worden om tussen nu en 2020 zo'n 15 tot 20 procent van onze energie duurzaam op te wekken: ik denk dat

we met dit project al heel leuk bezig zijn. Als je zou stoppen, dan krijg je een ander probleem, dan krijg je het Enschedese probleem van: 'waar laat ik mijn zonnepanelen', of het Hof van Twente-probleem 'waar zet ik mijn windmolens neer'. Daar moet je ook voor investeren.

Ik zou wel willen weten, met het Warmtewet in de komende jaren, waar de energiebesparing, de duurzaamheidsaspecten die we daarmee realiseren, wat voor percentage wij daar ten aanzien van het overheidsbeleid mee realiseren. Dat zou ik nog wel willen weten.

Een technisch vraagje, dat kwam bij ons op: speelt hier nog ergens een staatssteun-toets of niet? Geen idee ten aanzien van subsidies en gewone commerciële partners die hier meespelen.

De heer **Hollander** (PvdA): Voorzitter! Ik ga eigenlijk voor een heel belangrijk deel met de woorden van de GroenLinks mee. Ik ben iets positiever gestemd over variant 1 dan de SP, waarbij ik wel merk dat het voor ons echt tegen ...

De heer **Van Grouw** (SP): (interruptie) Voorzitter! Ik ben niet negatief, of ik ben heel positief over alternatief 1. Ik vind alleen de prijs op dit moment nog vrij hoog.

De heer **Hollander** (PvdA): Precies. ik merk dat voor ons de prijs wel echt aan de grens zit. We spreken hier in geheimhouding, dat is niet voor niets. Uiteraard ga ik ervan uit dat u een goede onderhandelingsstrategie kiest, en uiteraard ga ik ervan uit dat u er heel hard aan gaat trekken om een zo goed mogelijk resultaat te bereiken. Dus alle strategieën hoef ik wat mij betreft niet in mijn betoog nu te verwerken. Dus de prijs is wat mij betreft wel echt op de grens, waar bij ons de belangrijkste afweging nog zit, is de mate van participatie in het ontwikkelbedrijf, waarvan wij vinden dat wij daar echt minder risicodragend zouden moeten zijn. In de discussie om in een keer af te boeken of het uitsmeren over een groot aantal jaren, zou onze voorkeur wel toch uitgaan naar het in een klap te maken, en niet dit nog weer voor jaren als een molensteen om onze nek te houden. Met daarbij het feit dat de andere bedrijven daar niet op zitten te wachten, en we daarvoor natuurlijk ook weer een prijs zullen moeten betalen. Als ik zo het perspectief van de algemene reserve zie, dan denk ik dat wij dit toch in een keer zouden moeten dragen.

De heer **Horsthuis** (Lijst Horsthuis): Voorzitter! Ook voor mij heeft het eerste scenario de voorkeur. Alle fracties spraken

het uit, meneer Van Grouw begon er al over: ik denk dat er ruimte in zou moeten zitten om meer te beuren voor het verhaal. Maar ik heb ook de vraag: hebben wij inzicht in het verdienmodel van die mensen? Is het inzichtelijk geweest hoeveel de twee partijen eraan verdienen? Met andere woorden: kunnen wij in alle redelijkheid ook vragen of er meer gevraagd kan worden voor wat ze nu betalen? Als er geen ruimte zou zijn, dan zouden inderdaad de houtkachels ook een punt zijn, maar mijn voorkeur gaat uit naar scenario 1, waarbij ook in een keer afgeboekt wordt, met het perspectief van terugverdienen en reserve, of de tweejaarlijkse donering aan de algemene reserve, daar kan ik uitstekend mee leven, dus ik denk dat het scenario 1 zou moeten zijn, het liefst inderdaad met een iets hogere prijs. En het risico, dat zou inderdaad iets lager mogen zijn.

Mevrouw **Doornbos** (BurgerBelangen): Voorzitter! Op zich is er al heel veel gezegd, met name over nummer 1. Wij vinden ook dat dat het beste lijkt, op dit moment. Wij vinden wel dat er een uitonderhandeling moet komen over die 5 procent van de beide BV's en dat de 90 in de 90-10 wat omlaag moet, maar dat is ook al eerder gezegd.

Wij maken ons wel wat zorgen over de algemene reserve. We hebben gezien dat het op dit moment nog lukt, maar dat is een van de zorgen die wij toch blijven houden.

Het uitsmeren van de aflossing is misschien wel een optie, maar gezien de eventuele risico's die daar dan weer bijkomen, denken we dat het misschien niet de beste optie is.

Dus van het uitonderhandelen zien we graag hoe het verder gaat. Die 1,8 miljoen van de provincie, als die nou toch naar ons toe zou komen, dan hebben we in ieder geval het eerste jaar, van de 1,6 van de ontwikkel-BV gedekt, dacht we. Ik weet niet of dat zo geldt, maar daar kijken we zo tegenaan.

Op zich geeft alles wat naar ons toegekomen is, ons toch wat duidelijkheid, maar wij zijn dus in principe ervoor om toch, helaas, te moeten zeggen: scenario 1. Waarom de voorkeur boven de houtkachels, dat is ook al gezegd; ik dacht dat is toch in het kader van de duurzaamheid. Maar ook daarvoor zou ik een lans willen breken, om dat dan toch op die manier te blijven bekijken.

De heer **Ten Barge** (D66): De vraag is natuurlijk: is er voldoende basis voor de onderhandelingen? Nee, niet op dit moment, dus het lijkt me duidelijk. Wat hier natuurlijk ook centraal in staat, is de ontwikkel-BV, maar ook de opdracht die raad al eerder heeft gegeven om te kijken naar een zo laag mogelijk risicoprofiel: 90 procent is dit niet, dus we denken ook dat er even aan de knoppen gedraaid moet worden, en dat kan

aan de kostenkant, maar ook aan de opbrengstkant zitten. Die is op dit moment niet in balans, en daarvan vinden wij dat het echt moet worden meegenomen in de onderhandelingen.

De heer **Hollander** (PvdA): (interruptie) ik ben het eens met uw opmerking dat die 90 procent omlaag zou moeten, maar vervolgens zegt u dat het aan de kosten- of aan de opbrengstenkant zou kunnen zitten. Volgens mij gaat die 90 procent toch gewoon over de risicospreiding?

De heer **Ten Barge** (D66): Ik bedoel dat je de 90 procent kunt verlagen, maar je kunt ook kijken naar die 5 procent, om die te verhogen. Zo bedoel ik dat. Die 5 procent is omzet, maar als je die 5 procent alleen noemt; het gaat me echt om opbrengsten, en die verdeling is nu een beetje zoek.

De **Voorzitter**: U hebt nog twee weken om het te laten bezinken.

De heer **Ten Barge** (D66): In de kern; die 90 procent geeft veel te veel risico. Laat ik het dan op die manier zeggen.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Voorzitter! Het probleem waarmee we geconfronteerd zijn, is dat er ineens een grote omkering heeft plaatsgevonden in dit project. Waar we in juni nog dachten – ik hoorde de heer Van Grouw dat met verve betogen – dat er gekozen was voor een model waarop we in ieder geval op termijn nog wat terug zouden krijgen van ons geïnvesteerde geld, zijn we nu naar een model aan het zoeken waarin we helemaal niks meer terugkrijgen en een grote afboeking gaan doen. De vraag gaat erom hoe we dat dan gaan doen.

De heer **Van Grouw** (SP): (interruptie) Voorzitter! Dit wordt wel opgenomen en op enig moment misschien toch openbaar gemaakt. Ik heb altijd gezegd dat je rekening moet houden met een afboeking die ergens tussen die nul en die 11 miljoen zit, dus van al het geld terugverdienen is nooit sprake geweest. Maar het was altijd een beter scenario dan de stekker er onmiddellijk uit, want dan kwamen we op die 31 miljoen uit waar we het over gehad hebben.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Ik ben het met u eens dat u die slag om de arm hebt gehouden, alleen; de hele intentie en de hele inzet was om de komende 30 jaar door dat Warmtenet te gaan exploiteren, samen met deskundigen en risicodragende partners, te komen tot een *return* van geld, die dan staat tegenover die grote investeringen die

zijn gedaan, waar de gemeente dit aan heeft meebetaald. Hoe dat georganiseerd zou moeten worden, was nog even vers twee, en nu constateren we dat het niet georganiseerd kan worden, dus in een halfjaar tijd hebben we gewoon een gigantische draai gemaakt, op een punt waarvan wij zelf ook hadden kunnen constateren, toen al, dat dat misschien helemaal niet nodig was geweest en hadden we toen al veel beter kunnen doorpakken.

De heer **Van Grouw** (SP): Hier wordt toch wel een heel aparte voorstelling van zaken gegeven. Volgens mij is er geen enkele draai gemaakt, maar is eigenlijk gewoon de waarde die wordt toegekend aan onze huidige activa, wat daarvoor wordt neergezet door beide partijen, die op nul gezet, en dat is de tegenvaller erin. Als ze die op 2 of 3 miljoen hadden gezet, dan was dat de eerste winst die we hadden gepakt. Dat is volgens mij het enige verschil.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Dat klopt. Die investering zou u op termijn hebben terugverdiend, althans dat was de hoop. Ik hoor u nog zeggen: een groot deel van dat bedrag hopen we te gaan terugverdienen. Op het eind zou ook in die modellen – er was een model waarin we ongeveer quitte zouden spelen – daar hopen we allemaal op, maar het zou natuurlijk wat kunnen tegenvallen. Daar hebben wij met name op gewezen in verband met de gasprijs, met mogelijke renteontwikkelingen enzovoort. Dus de risico's waren groot.

De heer **Van Grouw** (SP): Nee, u hebt in een van de voorgaande vergadering gezegd 'we gaan nu stoppen'. U hebt toen eigenlijk 21 miljoen verlies gepakt, en wij hebben gezegd: nee, laten we nog een tijdje doorgaan, en kijken of we ook die 21 miljoen verder kunnen beperken. Daar zitten we nu, en zoals we het nu zien, wordt die beperkt tot ergens tussen 12 en 14 miljoen.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Voorzitter! In die periode, wij waren tegen de manier waarop het college die aanpak in de raad heeft gezet. Daar konden wij ons niet mee verenigen. Maar het is beslist niet zo dat wij dat impliceren: oké, dan gaan we die 12 miljoen plus nog een keer al die schade zo maar voor onze rekening nemen. Dan ga je dus nadenken over de vraag hoe je het gaat oplossen. Dan kom ik precies op het punt waarover u nou die vragen stelt, namelijk die optie C. De optie C zouden wij – daarmee sluiten we aan bij de opvatting die de SP heeft geformuleerd – die zouden wij ook graag uitgewerkt willen zien. Want wij vinden dit iets wat ook al een halfjaar geleden had

kunnen plaatsvinden. Over de vragen van het college die nu op het bord staan, daar zijn wij nog lang niet aan toe om daar een antwoord op te geven of te kunnen geven. Dat komt nog wel een keer. We moeten eerst die informatie over optie C hebben, want dat is iets waarmee we verder kunnen procederen, en dat plaatst ook de risico's die we lopen sowieso en blijven lopen, in een andere context.

De heer **Kok** (VVD): Voorzitter! In de eerste plaats zij opgemerkt dat natuurlijk voor de VVD een heel bijzondere situatie ontstaat, omdat wij natuurlijk negen jaar gelden al voorspeld hebben dat we deze stap nooit hadden moeten zetten. In april 2012 heb ik daarbij opgemerkt: laten we ophouden, want we lopen al verder het moeras in. Die woorden heb ik gebruikt. In juni 2014 heb ik geopperd: jongens, we lijken nu wel op lemmingen die allemaal hardlopend de rots afdonderen, en nu zijn we inmiddels in 2016 beland.

De heer **Horsthuis** (Lijst Horsthuis): (interruptie) Ik hecht eraan, voorzitter, om de opmerking te maken dat de VVD al een behoorlijke periode tegen het Warmtenet is geweest, maar vanaf het begin, zolang ik in de raad heb gezeten bij de VVD, waren we voorstander. Dat wil ik toch even uitdrukkelijk gezegd hebben.

De heer **Kok** (VVD): Ik praat voor mezelf, ik praat namens de VVD.

Ik wil ook even gezegd hebben dat we hier aan het discussiëren zijn, waarbij mij opvalt dat we in een aantal zaken niet ter zake kundig zijn. Ik heb mij laten informeren over samenwerkingsverbanden die op dit moment in den lande plaatsvinden, en wij proberen hier het wiel uit te vinden, dat allang is uitgevonden op andere plekken. Als ik u vertel, en ik vond het terecht dat het op de plaatjes werd meegegeven, dat Alliander uitsluitend hier op de stoep komt staan als ze 100 procent aandelen hebben, met 1 euro in de hand, en voor de rest zal de discussie gesloten zijn, dan denk ik dat we voor de rest inhoudelijk ook niet over hoeven te discussiëren. Voorts merk ik op dat er in den lande ontzettend veel problemen bestaan tussen Alliander en Ennatuurlijk, omdat de ene het geld incasseert, en de ander het geld te pakken moet zien te krijgen. De een verzorgt het netwerk, die heeft geen grip op de verbruiker, en Alliander heeft dat wel.

Nog even als achtergrondinformatie, voor zover u dat nog niet weet: Alliander is voortgekomen uit Nuon, hoofdvestiging Arnhem, en is natuurlijk van het leveringsbedrijf. Ennatuurlijk is de contractbeheerder, is afsplitsing van Essent, en weet hoe ze met

rekeningen moeten omgaan. Ik geef u op een briefje hoeveel problemen er op dit moment landelijk zijn tussen de samenwerking en die twee bedrijven.

De heer **Van Grouw** (SP): (interruptie) Pleit u er nu voor dat we dit soort bedrijven eigenlijk nooit hadden moeten privatiseren en dat dit soort commerciële bedrijven dus eigenlijk per definitie onbetrouwbaar zijn?

De heer **Kok** (VVD): Als u deze discussie vanavond met mij wil voeren, prima, maar dat staat buiten deze orde.

De heer **Hollander** (PvdA): Ik wilde alleen zeggen dat we in de vorige besloten vergadering hier uitgebreid op in zijn gegaan, maar daar was de heer Kok niet bij, en dan zit ik niet te wachten op nog een lesje van de heer Kok, hoe het om vijf voor elf zit.

De heer **Kok** (VVD): Ik snap deze reactie, maar ik zit natuurlijk ook op de andere kant van de lijn, want ik heb jarenlang gewaarschuwd voor deze situatie, en u niet.

De heer **Hollander** (PvdA): Ik constateer, meneer kok, dat u jarenlang tegen allerlei bent, en wijst op de risico's. En als er inderdaad eens een ding tegenvalt, dan gaat u zeggen; ik had hartstikke gelijk. Dat snap ik. U zou ook eens uw nek kunnen uitsteken als het gaat om het besturen van deze stad, en niet alleen maar roepen dat alles niet lukt, alles niet kan, en vervolgens zeggen; kijk nou, ik had gelijk, op het moment dat het zover is.

De heer **Knegt** (Pro Hengelo): Mag ik hier een ding over zeggen?

De **Voorzitter**: Nee, het is een reactie op de heer Kok, dus de heer Kok mag hierop reageren.

De heer **Knegt** (Pro Hengelo): Maar het feit dat óf Pro Hengelo of de VVD niet die verantwoordelijkheid heeft genomen...

De **Voorzitter**: Het woord is aan de heer Kok, en niet aan de heer Knegt.

De heer **Knegt** (Pro Hengelo): Dat kan ik zelf doen, maar dat is...

De **Voorzitter**: Meneer Knegt, doet u uw microfoon uit. Het woord is aan de heer kok.

De heer **Kok** (VVD): Dank u wel, ik kan inderdaad voor mijzelf spreken. Maar ook uit deze reactie, deze felle, ferme reactie, begrijp ik van de heer Hollander; hij zit natuurlijk in een hoekje waar de klappen op

dit moment vallen, dus wat dat betreft: groot begrip ervoor. En de PvdA is er van meet af aan bij betrokken geweest, en is doorgegaan om verder dat moeras in te lopen.

Ik wil nog even een aspect noemen, dat ik ook in de afweging meeneem bij de risico-beoordeling. Dat is iets dat ik vanavond totaal nog niet heb gehoord, dat is de kant van de gebruikers. We hebben het uitsluitend over de techniek gehad, we hebben het uitsluitend over geldstromen gehad, risico's en noem maar op. Ik wil nogmaals een lans breken voor de gebruikers. Ik vertel u ook, dat op dit moment in den lande, waar warmtenetgebruikers zijn, dat die enorm veel moeite hebben mét dat gebruik van het warmtenet. Met name de monopolypositie die wordt ingenomen, want iemand die een woning bewoont heeft, vooral de huurwoningen, ook Welbions is er bij aangesloten hier in Hengelo, als zij aangesloten zijn op Warmtenet, geen keuze. Ik weet dat er allemaal beschermingsmaatregelen zijn in de warmtewet, ik weet dat er allemaal veranderingen zijn, maar op dit moment geeft de praktijk aan dat er ontzettend veel strubbelingen zijn.

Mevrouw **Doornbos** (BurgerBelangen): (interruptie) Is u bekend dat als de mensen geen gebruik maken van het Warmtenet, wij dat risico ook niet meer lopen, als we het aan een BV overgedaan hebben. Als ze zelf voor andere warmtebronnen gaan zorgen.

De heer **Kok** (VVD): Ja, dan kies je daar zelf voor. En die keuze die heb je dan, maar dat zou heel erg nadelig zijn als het netwerk wilt gaan uitbreiden, zonder dat je daar gebruikers voor hebt. Dat zal voor de gemeente al erger worden. Dus wat dat betreft hoop ik niet dat het verder die kant opgaat.

De heer **Horsthuis** (Lijst Horsthuis): Voorzitter! Ik vraag mij af welk risico de gebruiker loopt als wij in het verleden al afgesproken hebben dat de tarieven die de gebruiker betaalt, nooit uit zal stijgen boven de jouletarieven die met het gas gemoeid zijn. Met andere woorden: de gebruiker loopt geen risico.

De heer **Kok** (VVD): De praktijk in den lande bewijst anders.

De heer **Horsthuis** (Lijst Horsthuis): Wij hebben hier in Hengelo afspraken gemaakt die daar niet relevant voor zijn.

De **Voorzitter**: De heer Kok gaat nu zijn betoog afmaken, en ik hoop dat dat in heel korte tijd kan, dan kunnen we de vergadering afronden.

De heer **Kok** (VVD): Akkoord, want ik kom inderdaad tot het eerste gevoel dat bij ons leeft, en dat gevoel is dat wij vasthouden aan het idee dat je de stekker eruit moet trekken, stopzetten, variant 4, maar ik heb een uitdrukkelijke 'maar' bij. Als u mij zou vragen wat het meest verstandige is om nu te doen, dan zit dat tussen 3 en 4 in. Ik denk - dat heb ik vanavond ook gehoord, dat dat wellicht haalbaar is – dat er heel nauwgezet moet worden gekeken naar situaties die op dit moment met *stand alone* zaken zicht bevinden, en die zouden kunnen worden gecontinueerd omdat ze er al zijn. Dan denk ik aan het voorbeeld van Eaton. Ik denk aan het voorbeeld van de Emga-hal. Zo zijn er nog een paar van die *stand alone* projecten. Het geldt niet voor alle *stand alone* projecten, zoals in variabele 3 wordt voorgesteld. Dus onze keus zal hoogstwaarschijnlijk tussen 3 en 4 in zitten. Maar uitgangspunt is: stopzetten, maar met een plusje.

De **Voorzitter**: Dat was uw betoog, en ik zie daar twee heel dringende vragen, dus die gaan we eerst doen.

De heer **Horsthuis** (Lijst Horsthuis): De VVD kiest voor 4, en daarmee kiest ze dus voor om op korte termijn 21 miljoen door de pot te spoelen. Ik begrijp daar helemaal niets van.

De **Voorzitter**: Ik hoorde 'tussen 3 en 4', meneer Kok?

De heer **Kok** (VVD): Dat realiseren wij ons terdege. Daar hebben wij jaren voor gewaarschuwd.

De heer **Van Grouw** (SP): Hier leeft zo'n beetje hetzelfde, want u zegt te twijfelen tussen 3 en 4, maar waarom neemt u dan in ieder geval 1 daar niet in mee, want die is, zelfs als het risico dat het bedrag dat we mislopen verviervoudigd wordt, dan is het nog steeds beter dan nummer 4.

De heer **Kok** (VVD): Financieel gezien wel, maar ik heb u andere argumenten genoemd, die bij ons doorslaggevend zijn.

Maar ik zeg erbij: dit is nou een typische vraag waarbij het gevoel de eerste impressie geeft, maar ik wil wel daar ook nog binnen onze fractie heel gedecideerd en consequent onderling over discussiëren.

De **Voorzitter**: En daar komen wij over een paar weken op terug. Ik hoorde ergens 'voorzitter' roepen? Neen.

Ik kijk nog even naar het college? Volgens mij kunnen we er over twee weken verder op ingaan. Er zijn nog een paar vragen gesteld,

maar misschien is het handig om dat buiten de vergadering om te doen, ook om de mogelijkheid te geven om nog even wat informatie op te halen, mocht dat nodig zijn.

Wethouder **Elferink**: Ik denk dat het voordeel heeft dat als we dit over twee weken vervolgen en diepgaander reacties van de fracties vernemen, dat het college dan ook in de gelegenheid is om een aantal technische maar ook andere vragen die hier aan de orde zijn gesteld, of onduidelijkheden die gaandeweg de avond op tafel kwamen, om die zoveel mogelijk weg te kunnen nemen.

De heer **Kok** (VVD): Nog even tot slot, men dan zet ik even mijn pet van voorzitter van het presidium op: begrijp ik nu dat in het presidium wordt ingebracht om een extra Politieke Markt op 4 april te organiseren? Want dat moet wel worden aangevraagd.

De **Voorzitter**: Het gaat gewoon over twee weken, dan hebben we 1 agendapunt – volgens mij ben ik dan voorzitter – en dan kunnen we aansluitend Warmtenet doorzetten.

De heer **Kok** (VVD): Maar het zal wel in het presidium besloten moeten worden, voor alle duidelijkheid.

De **Voorzitter**: Ik heb het gevoel dat dat wel goed komt.

De heer **Ten Barge** (D66): Is het nog een idee om een technisch beraad hierover te beleggen?

De **Voorzitter**: Ik zou willen voorstellen dat u dan contact opneemt met de wethouder, want als er ook nog weer een technische beraad tussenkomt, dan wordt het wel een heel drama, dat gaat niet lukken.

Voordat wij stoppen, eerst nog even, omdat we een besloten vergadering hebben, moet nog even geconstateerd worden dat de dingen die we hier hebben gezegd, geheim en besloten moeten blijven. En daarvoor moeten ook weer stemmen.

Wie is er voor om het nu besloten te houden, want anders hebben we alsnog een probleem. Daar is de meerderheid voor. Daarmee is het besloten en geheim.

De voorzitter sluit daarop, te <tijd> uur, de vergadering.

De raad der gemeente Hengelo (O) heeft
vorenstaand verslag in zijn besloten
vergadering van _____
goedgekeurd en vastgesteld.

_____, voorzitter,

_____, griffier.